

Perspective

Nr. 77

Mai – August 2007

Anul XXIX

**Revista Misiunii Române Unite
din Germania**

***

**Zeitschrift der
Rumänischen Katholischen Mission
in Deutschland**

Perspective

ISSN 0935-2414

Revista Misiunii Române Unite din Germania
Zeitschrift der Rumänische Unierten Mission in Deutschland

Consiliul de redacție / Das Redaktionskomitee:

Pfr. Ioan-Irineu Fărcaș

Matei Mihai Surd

Teodor Mada

Antoni Pojan

Cristian Rarău

Liviu Bercea

Adrese /Adressen:

Rumänische Katholische Mission in Deutschland

Pfr. Ioan-Irineu Fărcaș

Sendlingerstr. 26

80331 München

Tel./Fax 089-26 67 55

www.misiunea-romana-unita.de

Icoana de pe copertă

Icoana Sărbătorii Schimbării la Față (6 august) de pe copertă, este opera unui artist anonim de origine greacă ce a trăit probabil în Creta sau în sudul Italia în jurul anului 1600. Fidel textelor evanghelice care prezintă acest fapt (Mt.17,1-9; Mc.9,2-10; Lc.9,28-36), iconograful a reușit să cuprindă într-un spațiu redus cele trei momente ale scenei. În partea stângă, urcarea lui Isus, împreună cu Petru, Iacob și Ioan, pe muntele Taborului; în partea dreaptă, coborârea de pe munte și gestul lui Isus prin care le poruncește să nu spună nimănui ce au văzut, iar în centru momentul Schimbării la Față. În scena centrală Isus este reprezentat în vârful muntelui. Veșmintele Lui sunt de o strălucire imaculată cu nuanțe aurii, iar în jurul capului are un nimb cruciform ce amintește de “sfârșitul Lui (de moartea pe cruce), pe care avea să-l împlinească în Ierusalim (Lc.9,31). El este în mijlocul unei lumini redată în cercuri concentrice, brăzdate de raze de aur. Steaua cu patru colțuri, cuprinsă în aceste cercuri, reprezintă norul luminos, simbol al Sfântului Spirit și originea suprafirească a energiilor dumnezeiești. Hristos este Soarele dreptății, “Răsăritul cel de sus” (Lc.1,78) și izvorul luminii ce iradiază întreaga scenă. În afara cercurilor luminoase sunt ilustrați Ilie (în partea dreaptă), ca simbol și temelie a proorociilor și Moise (în partea stângă), ca reprezentant al legii vechi. Ei stau pe două vârfuri de munte redade prin culori închise și se închină reverențios spre Isus în care recunosc pe Plinitorul legii și al proorociilor.

Solemnitatea și liniștea scenei centrale pare a fi în contrast cu atitudinea ucenicilor. Ei sunt reprezentați căzuți la pământ, încă înspăimântați de vedenia fulgerătoare. Petru (la dreapta) este îngenunchiat. Dintre cei trei el singur privește în sus, adresând Mântuitorului cuvintele “Doamne, bine este să fim noi aici!” (Mt.17,4). Ioan (în centru), căzut la pământ, este cu spatele la lumină, iar Iacob își acoperă fața neputând vedea strălucirea luminii dumnezeiești. Acest contrast, prin intensitatea *pathos*-ului, ne aduce aminte de cuvintele Troparului Sărbătorii: “Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta cea pururea fiitoare, pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, Dătătorule de lumină, mărire Ție”.

Die Ikone auf dem Einband

Die Ikone des Festes der Verklärung des Herrn (6. August) auf dem Einband ist das Werk eines unbekanntes Künstlers griechischer Herkunft, der wahrscheinlich auf der Insel Kreta oder in Süditalien um das Jahr 1600 lebte. Treu der biblischen Texte, die die Geschichte erzählen (Mt 17,1-9; Mk 9,2-10; Lk 9,28-36), ist dem Künstler gelungen, auf eine begrenzte Fläche alle drei Momente dieser Szene: auf der linken Seite das Besteigen des Bergs Tabor von Jesus zusammen mit Petrus, Jakobus und Johannes, auf der rechten Seite das Hinabsteigen und die Geste der Schweigegebote Jesu und im Zentrum die Verklärung. In der zentralen Szene wird Jesus auf dem Bergspitze dargestellt. Sein Gewand makellos strahlend, hat goldene Nuancen und um den Kopf herum hat er einen kreuzförmigen Nimbus. Er steht mitten in einem großen Licht in Form von konzentrischen Kreisen durchfurcht von goldenen Strahlen. Der viereckige Stern, der von diesen Kreisen umfasst ist, repräsentiert die leuchtende Wolke, Symbol des Heiligen Geistes und die übernatürliche Herkunft der göttlichen Energien. Christus ist "das aufstrahlende Licht aus der Höhe" (Lk 1,78) und die Quelle des Lichtes, die die ganze Szene ausstrahlen lässt. Jenseits der strahlenden Kreise sind Elias (auf der rechten Seite) als Symbol und Fundament der Propheten und Mose (auf der linken Seite) als Vertreter des Alten Bundes abgebildet. Sie stehen jeweils auf einer Bergspitze, die in dunklen Farbtönen gehalten sind und sie verneigen sich ehrerbietig vor Jesus, dem Vollender des Gesetzes und der Propheten. Die Feierlichkeit und die Ruhe der zentralen Szene scheint im Gegensatz zur Haltung der Apostel zu stehen. Sie sind am Boden dargestellt, noch von dieser blitzschellen Vision erschrocken. Petrus (rechts) wird kniend abgebildet. Er ist der einzige der nach Oben schaut und spricht: "Herr, es ist gut, dass wir hier sind" (Mt 17,4). Johannes (im Zentrum) auf den Boden gefallen, liegt mit dem Rücken zum Licht, während Jakobus sein Gesicht versteckt, weil er den Glanz des göttlichen Lichtes nicht ertragen kann. Dieser Kontrast erinnert uns, durch die Intensität der Ergriffenheit, an ein Troparion des Festes: "Lass auch über uns Sündern, Dein ewig Licht erstrahlen, auf die Fürbitten der Gottesgebäuerin, Quell des Lichtes, Ehre sei Dir".

O vitamină pentru suflet*

Broderia lui Dumnezeu

Mama mea obișnuia să coasă mult. Când eram mic, veneam lângă ea și o întrebam ce face. Ea îmi răspundea simplu: „Brodez”. Mă uitam la ce făcea mama dintr-o poziție mai joasă decât a ei pe scaun, așa că mereu mă plângeam, zicându-i că, din punctul meu de vedere, ceea ce făcea ea îmi apărea foarte încâlcit. Îmi zâmbea și îmi spunea cu blândețe: „Dragul mamei, du-te afară să te joci puțin și după ce o să termin de brodat, o să te iau în brațe, o să te pun în poală și o să vezi de la același nivel cu mine”. Mă întrebam de ce folosea unele fire de culoare închisă și de ce mi se păreau așa de dezordonate de acolo de unde le vedeam eu. Puțin timp mai târziu o auzeam pe mama chemându-mă: „Dragul mamei, vino și te așează la mine în poală!” Veneam imediat, urcam la ea în poală și rămâneam surprins și emoționat când vedeam pe țesătură o frumoasă floare sau un superb asfințit de soare. Nu-mi venea să cred. De jos se vedea totul atât de încâlcit. Atunci mama imi spunea: „Dragul meu, de jos se vede încâlcit și dezordonat, dar nu îți dai seama că mai e ceva și deasupra? Există un desen, un plan, eu doar îl brodez. Acum privește-l de aici, de unde sunt eu și vei afla la ce lucrăm”.

De multe ori, în decursul anilor, am privit cerul și am zis: „Tată, ce faci?” El răspundea: „Brodez viața ta!” Iar eu îi spuneam: „Dar se vede atât de încâlcit! Esta atâta dezordine! Firele sunt atât de negre! De ce nu sunt mai strălucitoare?” Atunci mi se părea că Tatăl imi zice: „Copile, tu ocupă-te de treaba ta, în timp ce eu o voi face pe a mea, iar într-o zi o să te aduc în cer și o să te pun la mine în poală ca să vezi ce se întâmplă din poziția mea. Atunci vei înțelege ...”

„Căci vedem acum ca prin oglindă, în ghicitură, iar atunci, față către față; acum cunosc în parte, dar atunci voi cunoaște pe deplin, precum am fost cunoscut și eu” (1Cor.13,12).

---

* Rubrica pe care o începem acum aici, sub titlul „O vitamină pentru suflet”, cuprinde istorioare simple, dar pline de învățăminte. Ea se adresează tuturor celor care sunt responsabili de ei înșiși și de alții. De aceea istorioarele prezentate aici pot fi recomandate, prelucrate, asumate, asimilate, dinamizate, în funcție de necesități și de cerințe.

Eine Vitamine für die Seele*

Gottes Stickerrei

Meine Mutter stickte oft. Als ich klein war, kam ich zu ihr und fragte, was sie tut. Sie antwortete einfach: "Ich sticke!" Ich schaute das, was meine Mutter machte von unten an, und ich klagte darüber, dass von meiner Sicht her, es sehr durcheinander aussah. Sie Lächelte und sagte sanft: "Mein Lieber, gehe hinaus und spiele ein wenig und wenn ich fertig bin, werde ich dich auf den Schoß nehmen und dir es von oben zeigen". Ich fragte mich, warum sie einige dunkle Fäden benutzte und warum aus meiner Sicht alles so unordentlich aussah. Ein wenig später hörte ich meine Mutter rufen: "Mein Lieber, komm und setzt dich auf meinen Schoß!" Ich kam schnell, kletterte auf ihren Schoß und sah überrascht und aufgeregt auf die Stickerei eine schöne Blume oder einen Sonnenuntergang. Ich konnte es gar nicht glauben. Von unten sah alles so durcheinander aus. Meine Mutter sagte: "Mein Lieber, von unten sieht es sehr ungeordnet aus, siehst du nicht, dass es eine Oberseite gibt?" Es gibt da eine Zeichnung, einen Plan; ich sticke ihn bloß. Nun schau hier von oben und du wirst erkennen, was ich gearbeitet habe.

Im Laufe der Jahre schaute ich oft zum Himmel: "Vater, was machst du?" Und er antwortete: "Ich sticke dein Leben!" Ich erwiderte: "Aber es sieht so verknotet aus! Es gibt soviel Unordnung! Die Fäden sind so schwarz. Warum sind sie nicht glänzender?" Dann schien mir, dass der Vater sagte: "Kindlein, mach deine Sache gut, und ich die meine und eines Tages werde ich dich auf meinen Schoß nehmen, damit du aus meiner Sicht siehst, was wirklich passiert. Dann wirst du es verstehen ..."

„Jetzt schauen wir in einen Spiegel und sehen nur rätselhafte Umrisse, dann aber schauen wir von Angesicht zu Angesicht. Jetzt erkenne ich unvollkommen, dann aber werde ich durch und durch erkennen, so wie ich auch durch und durch erkannt worden bin“ (1Kor 13,12)

---

* Die hier angefangene Rubrik beinhaltet einfache Erzählungen voller Weisheiten. Sie richtet sich an diejenigen, die für sich selbst und für anderen verantwortlich sind. Von daher kann man diese Geschichte weiterempfehlen, bearbeiten, übernehmen, aneignen oder verstärken je nach Bedürfnis.

Pr. Ioan-Irineu Fărcaș*

Sfânta Euharistie: ut omnes unum sint!

Se spune că acum câțiva ani un ziarist occidental a cerut unui Patriarh răsăritean aflat în vizită la Roma, să definească în câteva cuvinte Biserica al cărei Întâistătător este. Patriarhul i-a răspuns: "Este o biserică ce celebrează Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie!" Acest răspuns a fost cu siguranță surprinzător pentru interlocutor, obișnuit să considere ca mai caracteristice pentru viața Bisericii treburi mai active cum ar fi, de pildă, cateheza, misiunile în străinătate, operele de caritate, căminele pentru bătrâni, spitalele, școlile, etc. Și totuși răspunsul Patriarhului nu trebuie, sau nu ar trebui, să ne surprindă deloc. El indică simplu rolul predominant jucat de Liturghie în viața creștinului: Biserica este Biserică atunci când stă de veghe în fața lui Dumnezeu, celebrând Sacramentele Unicului său Fiu în străvechile ritualuri transmise de părinții noștri, prin credință.

1. Cerul pe pământ și pământul în cer

După așa-numita *Cronică a lui Nestorie*, în anul 987 bulgarii (musulmani), germanii (de tradiție bisericească latină), evreii și grecii au încercat fiecare să-l convingă pe prințul Vladimir din Kiev să adopte credința lor ca religie a poporului său. Atunci când prințul și-a convocat sfătuitoarii ca să-și exprime și ei părerea lor, aceștia i-au spus: "Tu știi, o prințe, că nici un om nu hulește ceea ce are ci mai degrabă laudă. Dacă dorești să te asiguri despre credința lor, ai slujitori la dispoziție. Trimite-i să se informeze despre ritul fiecăruia și despre felul în care îl adoră ei pe Dumnezeu". Vladimir primi sfatul lor și trimise emisari. Când aceștia s-au întors la Kiev, i-au prezentat prințului vizitele: slujbele musulmanilor nu i-a impresionat. În ceea ce îi privește pe germani, i-au văzut celebrând multe ceremonii în bisericile lor, dar nu au găsit în ele măreție. Când însă au ajuns în Biserica Sfânta Sofia din Constantinopol și au văzut cum este adorat Dumnezeu - mărturisesc emisarii - "nu am mai știut dacă suntem în cer ori

---

* S-a născut la 27 martie 1976 la Târnăveni (România). A studiat filosofia (1995-1998) și teologia (1999-2004) la Universitatea Pontificală Gregoriană din Roma. Din 1 octombrie 2006 este conducătorul Misiunii Române Unite din Germania.

pe pământ. Căci pe pământ nu există o astfel de spendoare și o astfel de frumusețe, iar noi nu știm cum să o descriem. Știm numai că Dumnezeu locuiește printre acei oameni, iar Liturghia lor este mai frumoasă decât ceremoniile celorlalte neamuri, căci nu putem uita o astfel de frumusețe"¹.

Această istorisire, cu siguranță, nu are teme istoric. Dar, așa cum se întâmplă de multe ori, ea ascunde un adevăr profund: de fapt, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, ce a trezit admirația trimișilor lui Vladimir, nu avea un caracter misionar. Nu era o interpretare a credinței orientată spre *cei de dinafară*, spre cei ce nu cred, ci era cu totul înrădăcinată în credință. Cu alte cuvinte, ceea ce i-a convins pe emisarii prințului din Kiev de adevărul credinței celebrate în Dumnezeiasca Liturghie nu a fost un fel de argumentație rațională ale cărei motivații le-au apărut mai iluminatoare decât cele ale altor religii. Ceea ce i-a impresionat a fost celebrarea Tainei *ca Taină* care, mergând dincolo de orice discuție, de orice argument rațional, a făcut să strălucească minții puterea adevărului. Dumnezeiasca Liturghie nu a fost și nu este gândită pentru a îndoctrina pe alții, pentru a se arăta altora în mod acceptabil, capabil să-i întrețină și să-i facă să se simtă bine. Ceea ce a impresionat și ne impresionează în ea este tocmai lipsa absolută a oricărui scop, faptul că ea este celebrată numai pentru Dumnezeu și nu pentru spectatori. Liturghia nu a fost și nu se pretează a fi un spectacol cu public mai mult sau mai puțin bine realizat. Unica ei intenție este de a fi înaintea lui Dumnezeu și pentru Dumnezeu "jertfă vie, sfântă, bineplăcută Lui" (Rom.12,1).

În lumina celor spuse, a vorbi, așa cum s-a vorbit începând cu anii '50, de Liturghie misionară, de Liturghie concepută stând la birou, este un discurs cel puțin ambiguu și problematic. În multe ambiente de liturghiști ea a dus în mod excesiv la a face din caracterul instructiv al Liturghiei și din înțelegerea ei și de către cei de dinafară, criteriul primar al modului de celebrare: "nu voi spune dușmanilor Tăi taina Ta", nu voi spune color de dinafară măreția Tainei tale, Doamne, "nici sărutare îți voi da ție ca Iuda" - spunem noi în rugăciunea de dinaintea primirii Sfintei Cuminecături. Chiar și teoria conform căreia alegerea modului de celebrare a Liturghiei ar trebui să se facă plecând de la puncte de vedere pastorale, sugerează aceeași eroare antropocentrică. Liturghia este atunci făcută cu totul pentru oameni, este pusă în serviciul transmiterii de doctrine, este considerată un instrument de

---

¹ Cf. THOMAS ŠPIDLIK, *La spiritualità russa*, Roma 1981, 33-36

construire și de consolidare a comunității, o simplă metodă de socializare între creștini. Unde este așa, se vorbește poate încă de Dumnezeu, dar acolo, în realitate, Dumnezeu nu mai are nici un rol. Este vorba numai de încercarea disperată de a veni în întâmpinarea oamenilor, de a-i încânta și de a le satisface exigențele. În acest fel nu este învigorată și hrănită nici o credință, căci celebrarea credinței are de-a face cu Dumnezeu și numai acolo unde cercetarea "Răsăritului Celui de Sus" (Lc.1,78) se face simțită, numai acolo unde "tace tot trupul" și orice iscodire a minții omenești se surpă retrăgându-se cu respect reverențial față de "Împăratul împăraților și Domnul domnilor", se naște acea credibilitate ce face loc credinței și în cei de dinafară².

2. De la *Cum crezi așa te rogi!* la *Cum te rogi așa crezi!*

După cum se știe anul cuprins între 1 octombrie 2004 și 1 octombrie 2005 a fost proclamat de Sfântul Părinte, de veșnică pomenire, Ioan Paul al II-lea, *An Euharistic*. Cu această ocazie Suveranul Pontif a adresat episcopilor, preoților și credincioșilor Scrisoarea Apostolică *Mane nobiscum, Domine* (Rămâi cu noi, Doamne). Aici, la paragraful 17, Papa exclamă: "Mare taină, Euharistia! Taină care trebuie să fie înainte de toate *bine celebrată*", iar câteva rânduri mai încolo, păstorii de suflete sunt îndemnați "să se angajeze în acea *cateheză «mistagogică»*, atât de îndrăgită de Sfinții Părinți ai Bisericii, care ajută la descoperirea valențelor gesturilor și cuvintelor din Liturghie, ajutându-i pe credincioși să treacă de la semne la taină și să implice în ea întreaga lor existență"³. Acest îndemn papal ar trebui luat în seamă și pus în practică!

Să ne imaginăm că astăzi un Părinte al Bisericii, de pildă Chiril al Ierusalimului (†387) sau Ambrozie al Milanului (†397) sau chiar maxim Mărturisitorul (†662), ar asista la un curs academic despre Sfânta Euharistie, sau ar lectura un tratat științific despre Venerabilul Sacrament scris în ultimele patru secole, probabil nu ar înțelege mare lucru și, dezorientat, bătrânul Părinte ar cugeta întru sine: "Eu nu l-aș fi prezentat în felul acesta!". Dacă în teologia treimică sau în cristologie, Părinții Bisericii, mai

² Cf. BENEDICT al XVI-lea (Joseph Ratzinger), *La comunione nella Chiesa*, Cinisello Balsamo 2004, 93-97

³ IOAN PAUL al II-lea, *Mane nobiscum, Domine*, 17

ales în secolele IV-V, nu se temeau să se întrebe asupra Tainei lui Dumnezeu, asupra relațiilor intratreimice, asupra unirii ipostatice, asupra comunicării însușirilor, etc., cu privire la Taina Sfintei Euharistii ei păstrează o viziune *kath'holon* (catolică, globală), evitând să investigheze asupra posibilelor modalități prin care pâinea și vinul devin trupul și sângele Mântuitorului Isus Hristos.

Altfel spus, înainte de a vorbi în cuvinte alese și complicate despre Sfânta Euharistie ei o celebrau în Dumnezeiasca Liturghie înțeleasă la "Liturghie a Bisericii". Ce înseamnă asta? Ce înseamnă că Sfânta Euharistie era înțeleasă de Sfinții Părinți și trebuie înțeleasă și de noi ca "Liturghie a Bisericii"? Înseamnă că poporul lui Dumnezeu nu este numai deopotrivă îndreptățit cu preotul, dar participarea sa este indispensabilă pentru săvârșirea și chiar validitatea Liturghiei. Dacă suntem cu puțină băgare de seamă, observăm că toate rugăciunile Liturghiei, cu excepția rugăciunii din timpul imnului Heruvic, sunt la persoana întâi plural. Preotul "vorbește în numele credincioșilor, nu numai al său propriu și nu numai pentru sine, ci ca «gură a Bisericii», respectiv ca «limbă a comunității bisericești» al cărei «Amin» este constitutiv pentru celebrarea euharistică"⁴. "Îți mulțumim pentru Liturghia aceasta pe care ai binevoit să o primești din mâinile *noastre*, deși stau înaintea Ta mii de arhangheli și zeci de mii de îngeri", se spune, de pildă, în anafora Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur, înainte de cântarea imnului "Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot".

Celebrarea Sfintei Euharistii înțeleasă ca "Liturghie a Bisericii" mai înseamnă că ea trebuie celebrată de către toți preoții împreună cu tot poporul lui Dumnezeu. De aceea nu trebuie să ne surprindă că practica Bisericii vechi era ca în *aceeași zi* și într-un *singur loc* să se celebreze doar o *singură Euharistie*. Scopul acestei practici era asigurarea posibilității ca toți credincioșii dintr-un loc (parohie sau enorie) să se împărtășească din aceeași Sfântă Euharistie, realizând existența lor bisericească și unitatea tuturor mădularelor trupului local al Bisericii. Se demonstrează astfel nonsensul sau nefirescul Liturghiilor particulare, de pildă Liturghiile celebrate de preot singur sau Liturghiile celebrate pentru familii, pentru copii, pentru studenți, pentru bolnavi, pentru bătrâni, etc. Orice practică de acest fel periclitizează grav catolicitatea comunității euharistice.

---

⁴ Cf. K. Ch. FELMY, *Dogmatica experienței ecleziale*, Sibiu 1999, 253-257

Dezorientarea Părinților, amintită mai sus, ar fi așadar de sorginte metodologică căci, mai ales în teologia sacramentală, metoda devine conținut, iar celebrarea Sfintei Euharistii premerge reflexiei sistematice asupra ei. Tratarea Sfintei Euharistii înafara străvechiului ritual al Dumnezeieștii Liturghii, transmis de părinții noștri, pe care noi avem obligația să-l transmitem cu fidelitate creatoare urmașilor, a dus la instaurarea în teologie a unei noi și străine metodologii euharistice: o «metodologie speculativă» ce pleacă exclusiv de la textele doctrinare, înțelese ca o serie de adevăruri obligatorii de crezut, pe care teologii, în cursul secularelor dispute, s-au străduit să le elaboreze, să le armonizeze și să le sistematizeze. Pe scurt: o metodologie ce pleacă de la *lex credendi*, izolată de originarul și naturalul său *humus* care este ritualul. Aplicarea acestei metodologii a făcut ca teologia să piardă din vedere dimensiunea dinamică a Euharistiei și să o reducă la o viziune statică, speculativă și devoțională.

Acestei metodologii speculative, obiectivizante și paralizante, făcută *din* raționamente plecând *de la* raționamente, noi vedem opunându-i-se *metodologia catehezelor mistagogice* dragi Părinților Bisericii (Teodor din Mopsuestia, Chiril al Ierusalimului, Ambrozie al Milanului, etc.), făcută *în* ritual și plecând *de la* ritual, preocupată să introducă creștinul, printr-o înțelegere orantă, în taină ("să împlice în ea întreaga lor existență"⁵), iar nu să sistematizeze taina, ucigând-o. Pe scurt: o metodologie ce pleacă de la *lexorandi*, fidelă axiomei "Cum te rogi așa crezi!" (*Legem credendi lex statuit supplicandi*)⁶ și nu invers "Cum crezi așa te rogi!"⁷.

3. *Ut omnes unum sint!*

Acum, aplicând *metodologia cetehezelor mistagogice* recomandată de Sfântul Părinte Ioan Paul al II-lea, să întrebăm mistagogul: «*Quid est*

⁵ IOAN PAUL al II-lea, *Mane nobiscum, Domine*, 17

⁶ Această expresie face parte dintr-un *Compendiosus Indiculus* referitor la delicata problemă dintre libertate și har, redactat împotriva *semipelagianilor*. Autorul ne informează că se va limita la acele măruri pe care el le recunoaște ca autoritare, adică la declarațiile Pontifilor Romani și a unor concilii africane recunoscute și aprobate ulterior de Sfântul Scaun. Astăzi cercetătorii sunt de acord a recunoaște în Prosperus din Aquitania, secretarul Papei Leon cel Mare în jurul anului 435, pe redactorul acetui *Indiculus*. Cf. DS 238

⁷ Cf. C. GIRAUDDO, *Eucaristia per la Chiesa*, Roma 1989, 1-33

quod dicitur eucharistia?». Ce ne spune rugăciunea euharistică despre Euharistie? Ne va spune oare că noi celebrăm Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie pentru a nesatisface nevoile spirituale? Pentru asta este suficient să celebrăm mai puțin și să consacram mai mult. Sau ne va spune oare că noi celebrăm Dumnezeiasca Liturghie pentru a-L adora pe Isus prezent în Preasfântul Sacrament? Pentru asta avem Binecuvântarea Euharistică. Mistagogul ne va răspunde simplu: «*Accipite quae sunt verba!*» (Luați cuvintele, luați rugăciunea euharistică!) și veți descoperi că noi celebrăm Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie cu un scop mai înalt și mai profund. Care este acesta? *Accipite quae sunt verba!*

Așadar, să luăm aminte la ce ne spune rugăciunea euharistică despre motivul pentru care noi celebrăm Sfânta Liturghie: "Încă aducem Ție această jertfă cuvântătoare și fără vărsare de sânge, și cerem și ne rugăm și ne plecăm în fața Ta: trimite Spiritul Tău cel Sfânt peste *noi* și peste aceste *daruri* ce sunt puse înainte, și fă adică pâinea aceasta cinstit trupul Hristosului Tău și ce este în potirul acesta cinstit sângele Hristosului Tău, prefăcându-le cu Spiritul Tău cel Sfânt". Această rugăciune din Anafora Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur, ne spune mai întâi că termenii cererii euharistice sunt doi: *noi* și *darurile*, apoi ne ajută să înțelegem că prefacerea (transubstanțierea) pâinii și vinului în trupul și sângele Mântuitorului Isus Hristos nu este scopul ultim al cererii euharistice ci ea este subordonată transubstanțierii noastre, adunării noastre într-un singur trup eclezial⁸. Așadar, teologia euharistică, plecând de la *lex orandi*, nu numai că pune în relație de interdependență cele două trupuri ale lui Hristos (trupul sacramental și trupul eclezial), ci nu ezită să subordoneze trupul sacramental (*darurile*, pâinea și vinul), trupului eclezial (*noi*, credincioșii): "Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărțășirea cu trupul lui Hristos? Că o pâine, un trup suntem cei mulți; căci toți ne împărțășim dintr-o pâine" (1Cor.10,16-17). Iar *Didahia* sau *Învățătura celor doisprezece Apostoli* ne oferă poate cea mai frumoasă descriere a Sfintei Euharistii ca icoană a sinaxei (adunării) de la sfârșitul timpurilor a fiilor lui Dumnezeu împrăștiați pe fața pământului: "După cum această pâine frântă era împrăștiată pe munți și fiind

⁸ Să ne aducem aminte că termenul folosit de Biserica veche pentru a desemna Sfânta Liturghie era *synaxis*, sinaxă, adunare într-un singur loc. Nu întâmplător părintele A. SCHMEMANN, în inspirata sa carte *Euharistia. Taina Împărăției*, întitulează primul capitol *Taina adunării*.

adunată a ajuns una (*unul*), tot așa să se adune Biserica Ta de la marginile lumii în Împărăția Ta"⁹. "Biserica face Euharistia"¹⁰ prin preoții săi, respectând "porunca mântuitoare" "Faceți aceasta întru pomenirea mea!" (Lc.22,19), dar și "Euharistia *face Biserica*"¹¹. Prin urmare cererea de transformare și de adunare a noastră într-un singur trup eclezial este cererea fundamentală a rugăciunii euharistice¹². Precum Euharistia este una, tot așa și noi să fim una, în Hristos!

4. *Ubi peccata, ibi multitudo!*

Această adunare a noastră într-un singur trup și într-un singur loc este precizată ulterior de rugăciunea Anaforei: "Ca să fie celor ce se vor cumineca spre trezirea sufletului (gr. *népsis*, indică echilibrul relațional), spre iertarea păcatelor, spre împărtășirea Sfântului Spirit (comuniunea eschatologică *cu* Sfântul Spirit și *prin* acțiunea Sfântului Spirit), spre plinirea (gr. *pléroma*) Împărăției cerurilor, spre îndrăznirea cea către Tine (gr. *parresía* înseamnă puțința de a spune tot, libertatea de cuvânt), iar nu spre judecată sau spre osândă". Dintre aceste expresii cea asupra căreia aș vrea să mă opresc este "iertarea păcatelor". În ce sens Sfânta Euharistie iartă păcatele? Face ea oare concurență neloială Tainei Sfintei Spovedanii? O face oare inutilă? Cu siguranță, nu!

Atunci când vorbim despre păcat trebuie să distingem două dimensiuni: o *dimensiune morală*, adică cea prin care creștinul încearcă să-și cântărească propriile păcate, și care constituie obiectul Tainei Spovedaniei sau al unui bun examen de conștiință și o *dimensiune teologică*, adică cea prin care creștinul înțelege păcatul ca «păcat strămoșesc», ca fapt și izvor de a-relaționalitate și de non-comuniune¹³. În momentul celebrării euharistice comunitatea este chemată să fie vindecată de cea de a doua dimensiune a păcatului, *dimensiunea teologică*.

⁹ *Învățătură a celor doisprezece Apostoli IX*, 4, în *Scrierile Părinților Apostolici*, București 1979, 29

¹⁰ H. de LUBAC, *Meditazione sulla Chiesa*, Milano 1993, 82

¹¹ H. de LUBAC, *Meditazione sulla Chiesa*, Milano 1993, 95

¹² Cf. C. GIRAUDO, *Eucaristia per la Chiesa*, Roma 1989, 437-452

¹³ Cf. C. GIRAUDO, *Eucaristia per la Chiesa*, Roma 1989, 602-606

"*Ubi peccata sunt, ibi est multitudo*", spunea Origen¹⁴. Fidel acestei idei origeniene, Sfântul Maxim Mărturisitorul considera păcatul strămoșesc ca o separare, o fragmentare și o împrăștiere a firii omenești. În timp ce Dumnezeu lucrează neîncetat în lume pentru a duce totul la unitate, din cauza păcatului săvârșit de om "firea cea una a oamenilor" s-a fărâmițat în mii de bucăți, iar omenirea, ce trebuia să constituie un întreg armonios unde deosebirea între ce este al meu și ce este al tău să nu fie în opoziție, a devenit un furnicar de indivizi cu tendințe violente și discordante¹⁵. Iar Sfântul Augustin, într-un interesant fragment în care se percep încă rezonanțele unui vechi mit, dă în mod simbolic o explicație asemănătoare: "Este adevărat că însuși numele Adam, scris în grecește, prefigurează universul. De fapt el este compus din patru litere ADAM, iar aceste patru litere, în grecește, sunt inițialele celor patru părți ale lumii: *Anatholén* (Răsăritul), *Dysin* (Apusul), *Árkton* (Miazăzi), *Mesembrían* (Miazănoapte). Iată, Adam! Acel Adam care s-a împrăștiat în toată lumea. A trăit, este adevărat, într-un singur loc, dar a căzut și, ca rupt în bucăți, a umplut de fărâmiturile lui lumea întreagă"¹⁶. Dacă mulți dintre Părinții Bisericii și multe din cântările noastre bisericești amintesc de mântuirea lui Adam este pentru că văd în mântuirea lui condiția necesară pentru mântuirea întregului neam omenesc. Noul și Ultimul Adam, Mântuitorul Isus Hristos, răstignindu-se pe cruce, ale cărei patru brațe reprezintă cele patru părți ale lumii, restaurează și adună întru Sine *uni-versul* (spre unul) și pe toți oamenii.

La lumina acestor interpretări patristice ale păcatului strămoșesc să ne întrebăm ce înseamnă că noi devenim un singur trup eclezial prin cuminecarea cu Trupul sacramental al lui Hristos? Înseamnă că noi trebuie să eliminăm toate componentele de a-relaționalitate și de egoism prezente în noi, înseamnă că noi trebuie să intrăm, încă de pe acum, să luăm parte la comuniunea Sfinților, fără a părăsi societatea păcătoșilor. Adunarea într-un singur trup eclezial, ce este cerută pentru cei ce se cuminecă (Cuminecătură

¹⁴ *In Ezechiel*, IX, 1: "Ubi peccata sunt, ibi est multitudo, ibi schismata, ibi haereses, ibi dissensiones. Ubi autem virtus, ibi singularitas, ibi unio, ex quo omnium credentium erat cor unum et anima una".

¹⁵ Sf. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Cele patru sute de capete despre dragoste*, 71, în *Filocalia*, II, București 1999, 63

¹⁶ SANT'AGOSTINO, *Esposizioni sui Salmi*, III, Roma 1976, 357

- comuniune) cu trupul sacramental, este o adunare ce prefigurează și anticipează marea adunare de la sfârșitul timpurilor.

Adunarea într-un singur trup eclezial a celor ce se cuminecă cu trupul sacramental trebuie să fie o adunare (eschatologică), în continuă creștere și călătorie "mărturisind că pe pământ ei sunt străini și călători" și "că ei își caută lor patrie", dorind cu dor "una mai bună, adică pe cea cerească" (Evr.11,13-15). Această situație itinerantă a trupului eclezial spre "Răsăritul cel de sus" este ilustrată și de arhitectura bisericilor noastre în formă de navă călătoare pe valurile istoriei lumii: "Marea vieții văzându-o înălțându-se de viforul ispitelor, la limanul Tău cel lin alerg căutând mântuire: scoate din stricăciune viața mea, Mult-Îndurate!"¹⁷. Cârma acestei nave este altarul orientat spre răsărit de unde așteptăm cu răbdare să răsară "Soarele dreptății, Hristos Dumnezeuul nostru": "pe când noi toți privim spre răsărit în timpul rugăciunilor, puțini sunt aceia care știu că în felul acesta căutăm spre vechea patrie, spre paradisul pe care l-a sădit Dumnezeu în Eden, care se află la răsărit"¹⁸.

Aș vrea să închei expunerea acestor gânduri citând o apoftegmă patristică: „Odată un novice și-a întrebat părintele spiritual: Părinte, când va fi sfârșitul lumii? Bătrânul i-a răspuns: Atunci când vor dispărea cărările dintre oameni!”. Ținând seama de cele spuse mai sus, noi am putea răspunde tânărului novice: Sfârșitul lumii va fi atunci când va dispărea Sfânta Euharistie, Cărarea cărărilor spre Dumnezeu, spre noi înșine și spre ceilalți. Tot acum noi am mai putea da „răspunsul bun” (1Pt.3,15) și la întrebarea: Pentru ce celebrăm Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie? Noi celebrăm Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie „Pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea Sfintelor lui Dumnezeu Biserici și *pentru unirea tuturor*”, pentru „ca toți să fie una (ut omnia unum sint), după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu m-ai trimis” (In.17,21).

---

¹⁷ Rânduiala înmormântării mirenilor, *Cântarea a-6-a, Irmos*

¹⁸ Sf. VASILE CEL MARE, *Despre Sfântul Spirit*, București 1988, 81

Pfr. Ioan-Irineu Farcas*

Die Heilige Eucharistie: ut omnes unum sint!

Vor einigen Jahren wurde ein Patriarch der Ostkirche, der zu einem Besuch in Rom weilte, von einem westlichen Reporter gebeten, mit einigen Wörtern die Kirche zu definieren, deren Vorsteher er sei. Der Patriarch antwortete: „Es ist eine Kirche, die die Heilige und Göttliche Liturgie zelebriert!“ Diese Antwort war für den Journalisten sicher verwunderlich, da er erwartete, dass für das Leben der Kirche andere Dinge charakteristisch wären, aktivere, wie die Katechese, die Auslandsmission, die charitativen Werke, Altersheime, Krankenhäuser, Schulen, etc. Und dennoch darf und dürfte die Antwort des Patriarchen uns nicht verwundern. Er verweist einfach auf die vorherrschende Rolle der Liturgie im Leben des Christen: Die Kirche ist nur dann Kirche, wenn sie vor Gott steht, die Sakramente des eingeborenen Sohnes in den von unseren Vorfahren überlieferten Riten, durch den Glauben, zelebrierend.

1. Der Himmel auf Erden und die Erde in Himmel

In der so genannten „Chronik des Nestor“ wird überliefert, dass im Jahre 987 die Bulgaren (damals Moslems), die Deutschen (mit ihrem lateinischen Ritus), die Juden und die Griechen versucht hätten, den Prinzen Vladimir aus Kiew dafür zu gewinnen, ihre Religion zu der seines Volkes zu machen. Als er seine Ratgeber zusammenrief und diese nach ihrer Meinung fragte, antworteten sie ihm: „Du weißt, o Prinz, dass niemand das Seine verleumdet, sondern es eher lobt. Wenn du Klarheit haben willst über ihren Glauben, sende deine Boten aus. Sie sollen sich über den Ritus eines jeden erkundigen und über die Art und Weise, wie diese ihren Gott verehren.“ Vladimir gehorchte diesem Ratschlag und sandte seine Boten aus. Als sie nach Kiew zurückkehrten, legten sie dem Prinzen ihre Ergebnisse dar: die Gottesdienste der Muslime hätten sie nicht beeindruckt. Sie hätten Deutsche gesehen, die in ihren Kirchen viele Zeremonien

---

* Er wurde am 27 März 1976 in Tarnaveni (Rumänien) geboren. Er studierte Philosophie (1995-1998) und Theologie (1999-2004) an der Päpstlichen Universität Gregoriana in Rom. Seit 1. Oktober 2006 ist er der Leiter der Rumänischen Unierten Mission in Deutschland.

zelebrierten, aber sie fänden in diesem keine Herrlichkeit. Als sie aber in die Heilige-Sophia-Kirche in Konstantinopel kamen, - gestehen die Boten -, „wußten wir nicht mehr, ob wir im Himmel oder auf der Erde sind. Denn auf der ganzen Erde gibt es keine solche Pracht und Herrlichkeit, und wir wissen gar nicht, wie wir diese beschreiben könnten. Wir wissen nur, dass Gott unter diesen Menschen lebt, und ihre Liturgie ist so viel schöner als die Zeremonien aller anderen Völker, dass wir solch eine Schönheit nicht vergessen können.“¹⁹

Dieses Geschehen hat zwar keine historische Grundlage, aber, wie so oft, enthält es eine tiefgreifende Wahrheit: die Heilige und Göttliche Liturgie, die die Bewunderung der Boten Vladimirs weckte, hatte keinen missionarischen Charakter. Sie war keine Auslegung des Glaubens für Außenstehende, für diejenigen, die nicht glauben, sondern sie war fest verwurzelt im Glauben. Mit anderen Worten, dass, was die Boten des Prinzen aus Kiew von der Wahrheit des Glaubens, der in der Göttlichen Liturgie zelebriert wird, überzeugte, war nicht eine Art rationaler Argumentation, deren Begründung ihnen strahlender erschien als die anderer Religionen. Was sie beeindruckte, war die Feier des Geheimnisses *als Geheimnis*, welche, jenseits jeder Diskussion, jedes rationalen Argumentes, dem Verstand die Kraft der Wahrheit erstrahlen ließ. Die Göttliche Liturgie war und ist auch nicht da, damit sie andere belehrt und sich ihnen in einer geeigneten Weise zeigt, fähig sie zu unterhalten und sie sich wohlfühlen zu lassen. Was beeindruckt hat und auch heute noch beeindruckt, ist das Fehlen eines jeden Ziels, sie wird einzig allein für Gott zelebriert und nicht für die Teilnehmer. Die Liturgie versteht sich nicht als eine mehr oder minder gut inszenierte Aufführung für Zuschauer. Ihre einzige Absicht ist es, vor und für Gott das „lebendige und heilige Opfer darzubringen, das Gott gefällt“ (Röm. 12,1) .

In diesem Lichte ist eine Diskussion, wie sie seit Anfang der 50er Jahre bezüglich der missionarischen Liturgie, der am Schreibtisch entworfenen Liturgie, geführt wird, mindestens doppeldeutig, wenn nicht gar problematisch. In vielen Liturgikerkreisen führte dies in übertriebenem Maße dazu, dass der bildende Charakter der Liturgie und ihr Verständnis für Außenstehende das Hauptkriterium der Feier wurden: „Ich will Deine Mysterien nicht den Feinden verraten“, ich werde ihnen nichts über die

---

¹⁹ Vgl. THOMAS ŠPIDLIK, *La spiritualità russa*, Rom 1981, 33-36

Erhabenheit Deines Geheimnisses sagen, „Dir auch keinen Kuß geben wie Judas“ – sagen wir in dem Gebet vor dem Empfang der Heiligen Kommunion. Selbst die Theorie, wonach die Art und Weise der Feier der Liturgie nach pastoralem Gesichtspunkt ausgewählt werden sollte, enthält dem selben anthropozentrischen Irrtum. Die Liturgie ist hier einzig allein für die Menschen gemacht, sie wird in den Dienst der Übermittlung von Doktrinen gestellt, sie wird als ein Instrument betrachtet, eine Gemeinschaft aufzubauen und zu festigen, als eine einfache Methode der Sozialisation innerhalb der Christen. Wo dies so ist, spricht man vielleicht noch von Gott, aber dort spielt, in Wirklichkeit, Gott keine Rolle mehr. Es geht vielmehr um den verzweifeltsten Versuch, den Menschen entgegenzukommen, sie zu begeistern und ihre Ansprüche zu befriedigen. So wird jedoch kein Glaube gestärkt und genährt, denn die Feier des Glaubens hängt nur mit Gott zusammen und nur dort, wo die Suche nach dem „Licht aus der Höhe“ (Luk. 1,78) gefühlt werden kann, wo „der ganze Leib schweigt“ und jede Erfindung des menschlichen Geistes sich zurückzieht, um sich mit Ehrfurcht vor dem „König der Könige und Herrn der Heerscharen“ zu beugen, nur dort kommt jene Glaubwürdigkeit zustande, die den Weg bereitet, für einen Glauben auch für Außenstehende.²⁰

2. Von dem *Wie du glaubst, so betest du auch!* zu dem *Wie du betest, so glaubst du auch!*

Wie bekannt, ernannte der Heilige Vater, Johannes Paul II., das Kirchenjahr vom 01. Oktober 2004 bis zum 01. Oktober 2005 zum Jahr der *Eucharistie*. Zu diesem Anlass wandte sich das Oberhaupt der Kirche mit dem Apostolischen Brief „*Mane nobiscum Domine*“ (Bleibe bei uns, oh Herr) an die Bischöfe, Priester und Gläubigen. Hier, im Paragraphen 17, unterstreicht der Heilige Vater: „Die Eucharistie — ein großes Geheimnis!“ und einige Zeilen weiter ruft er die Seelenhirten dazu auf, sich „sich für die den Kirchenvätern so kostbare ‚*mystagogische*‘ *Katechese*“ einzusetzen, die dazu beiträgt, „die Bedeutung der Handlungen und Worte der Liturgie zu entdecken, indem sie den Gläubigen hilft, von den Zeichen zum Geheimnis zu gelangen und in dieses ihr ganzes Dasein mit

---

²⁰ vgl. BENEDIKT XIV. (Joseph Ratzinger), *La comunione nella Chiesa*, Cinisello Balsamo 2004, 93-97

hineinzunehmen.²¹ Dieser päpstliche Aufruf sollte ernst genommen und in die Praxis umgesetzt werden!

Stellen wir uns vor, dass heute einer der Kirchenväter, zum Beispiel der Heilige Kyrill von Jerusalem († 387), der Heilige Ambrosius von Mailand († 397) oder sogar der Heilige Maximus der Confessor († 662) eine Vorlesung über die Heilige Liturgie besuchten oder ein wissenschaftliches Traktat der letzten vier Jahrhunderte über das Allerheiligste Sakrament lesen würden. Wahrscheinlich würden die ehrwürdigen Väter nicht allzu viel davon verstehen und, verwirrt, würden sie denken: „Ich hätte dies nicht in dieser Art und Weise dargestellt!“ Auch wenn die Kirchenväter, vor allem im IV. – V. Jh. sich nicht scheuten, in der Theologie der Trinität oder der Christologie nach dem Geheimnis Gottes, der Beziehungen innerhalb der Dreifaltigkeit, der hypostatischen Union, die *communicatio idiomatum* etc. zu fragen, bewahrten sie ihre Vision dennoch *kath'olon* (katholisch, global), indem sie vermieden, über die Möglichkeiten der Verwandlung von Brot und Wein in den Leib und das Blut Jesu Christi, unseres Erlösers, nachzuforschen.

Mit anderen Worten: Bevor die Kirchenväter begannen, mit auserwählten und umständlichen Worten über die Heilige Eucharistie zu sprechen, feierten sie die Göttliche Liturgie als „Liturgie der Kirche“. Was bedeutet dies? Was bedeutet, dass die Heilige Eucharistie von den Kirchenvätern als „Liturgie der Kirche“ verstanden wurde und auch von uns so verstanden werden sollte? Es bedeutet, dass das Volk Gottes nicht nur gemeinsam mit dem Priester berechtigt ist, die Liturgie zu begehen und zu bestätigen, sondern auch, dass seine Mitwirkung unabdinglich ist. Wer genau beobachtet, wird feststellen, dass alle Gebete der Liturgie, mit Ausnahme des cherubischen Hymnuses in der ersten Person Plural gesprochen werden. Der Priester „spricht im Namen der Gläubigen, nicht nur in seinem eigenen und nur für sich, sondern aus dem ‚Mund der Kirche‘, respektive mit der ‚Zunge der Gemeinschaft‘, deren ‚Amen‘ konstitutiv ist für die eucharistische Feier.²² „Wir sagen Dir auch Dank für diesen Opferdienst, den Du aus unseren Händen gnädig anzunehmen geruhst, obwohl Tausende von Erzengeln, Zehntausende von Engeln, die Cherubim und die sechsflügeligen, vieläugigen Seraphim fliegend und schwebend

---

²¹ JOHANNES PAUL II., *Mane nobiscum, Domine*, 17

²² vgl. K. Ch. FELMY, *Dogmatica experientiei ecclesiale*, Hermannstadt 1999, 253-257

Dich umgeben.“, beten wir, zum Beispiel, in der Anaphora der Liturgie des Heiligen Chrysostomus, bevor wir den Hymnus „Heilig, heilig, heilig, Herr Saboath“ singen.

Die Feier der Heiligen Eucharistie als „Liturgie der Kirche“ bedeutet auch, dass sie von allen Priestern gemeinsam mit dem ganzen Volk zelebriert wird. Deshalb ist es nicht verwunderlich, dass gemäß der Praktik der alten Kirche *am selben Tag, am gleichen Ort eine einzige Eucharistiefeier* zelebriert wurde. Diese Praktik hatte als Ziel, allen Gläubigen aus einem Ort (einer Pfarrei, einem Kirchensprengel) die Möglichkeit zu gewähren, an der Heiligen Eucharistie teilzuhaben und so ihr kirchliches Sein und die Einheit aller Glieder des örtlichen Leibes der Kirche zu bezeugen. Davon ausgehend wird das Unnatürliche oder gar der Unsinn der privaten Liturgien ersichtlich, zum Beispiel jener, die von einem Priester alleine zelebriert werden oder jener für Familien, Kinder, Studenten, Kranke, Alte etc.. Jede dieser Praktiken gefährdet die Katholizität der eucharistischen Gemeinschaft.

Die oben erwähnte Fassungslosigkeit der Kirchenväter wäre diesbezüglich methodologischer Art, vor allem in der sakramentalen Theologie, die Methode wird zum Inhalt und die Feier der Eucharistie geht der systematischen Reflexion voraus. Die Behandlung der Heiligen Eucharistie außerhalb des althergebrachten Ritus der Göttlichen Liturgie, wie er von unseren Vorfahren überliefert wurde und welchen wir mit schöpferischer Treue an unsere Nachkommen weitergeben müssen, führte in der Theologie zu einer neuen und fremden eucharistischen Methodologie: einer „spekulativen Methodologie“, die exklusiv von den doktrinären Texten ausgeht, die als Reihe von verbindlich zu glaubenden Wahrheiten zu verstehen sind, welche die Theologen, im Laufe Jahrhunderte währender Dispute, sich bemüht haben, sie auszuarbeiten, zu harmonisieren und zu systematisieren. Kurz: Eine Methodologie, die von der *lex credendi* ausgeht, getrennt von ihrem ursprünglichen und natürlichen *Humus*, dem Ritual. Die Anwendung dieser Methodologie hat dazu geführt, dass die Theologie die dynamische Dimension der Eucharistie aus den Augen verloren hat und diese auf eine statische, spekulative und devotionale Sichtweise reduziert hat.

Als dieser spekulativen, objektivierenden und lähmenden Methodologie, die *aus* Beweisführungen, bestehend *von* Beweisen ausgeht,

entgegengesetzt, sehen wir die Methodologie der mystagogischen Katechese, die *im* Ritual, ausgehend *vom* Ritual gründet, wie sie die Kirchenväter (Theodor von Mopsuestia, Kyrill von Jerusalem, Ambrosius von Mailand) bevorzugten, um die Christen durch betendes Verständnis in das Geheimnis einzuführen („und in dieses ihr ganzes Dasein mit hineinzunehmen“²³) und nicht das Geheimnis systematisch, es tötend, zu betrachten. Kurz: Eine Methodologie, die von der *lex orandi* ausgeht, getreu des Axioms „Wie du betest, so glaubst du!“ (Legem credendi lex statuit supplicandi²⁴) und nicht umgekehrt „Wie du glaubst, so betest du auch!“²⁵

3. *Ut omnes unum sint!*

Die Methodologie der mystagogischen Katechesen anwendend, wie es der Heilige Vater Johannes Paul II. empfohlen hat, fragen wir den Mystagogen: „*Quid es quod dicitur eucharistia?*“. Was sagt uns das eucharistische Gebet über die Eucharistie? Wird es uns sagen, dass wir die Heilige und Göttliche Liturgie feiern, um unsere spirituellen Bedürfnisse zu befriedigen? Dazu genügt es, weniger zu zelebrieren und mehr zu konsekrieren. Oder wird es uns sagen, dass wir die Göttliche Liturgie feiern, um Jesus Christus im allerheiligsten Altarsakrament zu verehren? Dazu haben wir die eucharistische Verehrung. Der Mystagoge wird uns einfach antworten: „*Accipite quae sunt verba!* (Nehmt die Worte, nehmt das eucharistische Gebet!) und ihr werdet entdecken, dass wir die Heilige und Göttliche Liturgie mit einem höheren und tiefgründigeren Ziel feiern.“ Welches ist dies? *Accipite quae sunt verba!*

Vergegenwärtigen wir uns das, was uns das eucharistische Gebet über den Grund sagt, weshalb wir die Heilige Liturgie feiern: „Nochmals bringen wir Dir diesen geistigen und unblutigen Opferdienst dar, wir rufen Dich an, bitten Dich und flehen zu Dir: Sende herab Deinen Heiligen Geist auf uns und auf diese vorliegenden Gaben. Und mache dieses Brot zum

²³ vgl. JOHANNES PAUL II., *Mane nobiscum, Domine*, 17

²⁴ Dieser Ausdruck ist dem *Compendiosus Indiculus* entnommen, der sich mit dem Problem der Freiheit und Gnade befasst, der gegen die *Semipelagianen* verfasst wurde. Der Autor informiert uns, dass er sich auf jene Beweise begrenzen will, welche er als autoritär anerkennt, also der Erklärungen der Römischen Pontifen und einiger afrikanischen Konzilien, die vom Heiligen Stuhl anerkannt und später genehmigt wurden.

²⁵ vgl. C. GIRAUDDO, *Eucharistia per la Chiesa*, Rom 1989, 1-33

kostbaren Leib Deines Christus. Was aber in diesem Kelche ist zum kostbaren Blut Deines Christus, sie verwandelnd durch Deinen Heiligen Geist“. Dieses Gebet aus der Anaphora der Liturgie des Heiligen Chrysostomus sagt uns erstens, dass das eucharistische Gebet aus zwei Termini besteht: *uns* und den *Gaben*; zweitens hilft es uns zu verstehen, dass die Verwandlung (Transsubstantiation) von Brot und Wein in Fleisch und Blut unseres Herrn und Erlösers Jesu Christi nicht das letzte Ziel unserer Bitte ist, sondern sie ist untergeordnet unserer Transsubstantiation, unserer Vereinigung zu einem einzigen Leib, dem Leib der Kirche.²⁶ So verbindet die eucharistische Theologie, ausgehend von der *lex orandi*, nicht nur den sakramentalen und den ekklesialen Leib Christi, sondern zögert nicht, den sakramentalen Leib (*die Gaben*, Brot und Wein) dem ekklesialen (*uns*, den Gläubigen) unterzuordnen: „Ist das Brot, das wir brechen, nicht Teilhabe am Leib Christi? Ein Brot ist es. Darum sind wir viele ein Leib; denn wir alle haben teil an dem einen Brot.“ (1 Kor. 10,16-17) Die *Didaché* oder *Die Lehren der Zwölf Apostel* liefert uns die vielleicht schönste Beschreibung der Heiligen Eucharistie als eine Ikone der Synaxe (der Versammlung) am Ende der Zeiten der Kinder Gottes, die über den ganzen Erdenkreis verstreut sind: „Wie dieses gebrochene Brot verstreut war auf den Bergen und zusammengebracht ist es eins geworden, so soll Deine Kirche zusammengebracht werden von den Enden der Erde in Dein Reich“²⁷. „Die Kirche wirkt die Eucharistie“²⁸ durch ihre Priester, dem „heilbringenden Befehl“ gehorchend: „Tut dies zu meinem Gedächtnis!“ (Luk.22,19), aber auch „die Eucharistie wirkt die Kirche“²⁹. Folglich ist das Verlangen nach unserer Verwandlung und Versammlung in einem einzigen ekklesialen Leib eine grundlegende Bitte des eucharistischen Gebetes³⁰. So wie die Eucharistie eine ist, so seien auch wir eins in Christus!

²⁶ Wir erinnern daran, dass der Terminus, mit dem die Alte Kirche die Heilige Liturgie bezeichnete, *synaxis* war, die Versammlung an einem Ort. Nicht zufällig heißt das erste Kapitel A. SCHMEMANN aus seiner *Eucharistie* „Das Geheimnis der Versammlung“.

²⁷ *Învățătură a celor doisprezece Apostoli* IX, 4, aus *Scriverile Părinților Apostolici*, Bukarest 1979, 29

²⁸ H. de LUBAC, *Meditatione sulla Chiesa*, Mailand 1989, 82

²⁹ H. de LUBAC, *Meditatione sulla Chiesa*, Mailand 1989, 95

³⁰ vgl. C. GIRAUDDO, *Eucaristia per la Chiesa*, Rom 1989, 437-452

4. *Ubi peccata, ibi multitudo!*

Diese, unsere Versammlung (die Kommunion) in einem Leib und an einem Ort wird danach in dem Gebet der Anaphora betont: „Damit sie denen, die sie empfangen, zur Reinheit der Seele gereichen (gr. népsis, zeigt das relationale Gleichgewicht), zur Verzeihung der Sünden, Gemeinschaft des Heiligen Geistes (die eschatologische Kommunikation *mit* dem Heiligen Geist und *durch* die Handlung des Heiligen Geistes), Fülle des himmlischen Reiches (gr. pléroma), zum Vertrauen auf Dich (gr. parresía bedeutet die Fähigkeit, alles zu sagen, die Redefreiheit), und nicht zum Gericht oder zur Verdammnis.“ Aus dieser Aufzählung möchte ich „die Vergebung der Sünden“ herausgreifen und mich darauf beziehen. Wie kann die Heilige Eucharistie die Sünden verzeihen? Konkurriert sie etwa unlauter mit dem Geheimnis der Heiligen Beichte? Macht sie dieses überflüssig? Sicherlich nicht!

Wenn wir über die Sünde sprechen, müssen wir zwei Ebenen unterscheiden: eine *moralische Ebene*, also diejenige, auf welcher der Christ versucht, seine Sünden abzuwägen und welche Gegenstand des Geheimnisses der Beichte oder einer guten Gewissensprüfung ist, und eine *theologische Ebene*, also diejenige, auf welcher der Christ die Sünde als „Erbsünde“ versteht, als Tat und als Quelle von Irrationalität und Nicht-Kommunikation.³¹ Im Augenblick der eucharistischen Feier wird die Gemeinschaft eingeladen, von der zweiten, , der *theologischen Ebene* der Sünde befreit zu werden.

„Ubi peccata sunt, ibi est multitudo“, sagte Origenes³². Ausgehend von diesem Gedanken betrachtete der Heilige Maximus Confessor die Erbsünde als eine Teilung, eine Zersplitterung und eine Verstreuung der menschlichen Natur. Während Gott sich ununterbrochen bemüht, alles zur Einheit zu bringen, hat sich „die eine menschliche Natur“ wegen der von dem Menschen begangenen Sünde in tausend Stücke zersplittert, und die Menschheit, welche ein harmonisches Ganzes hätte bilden müssen, in welchem der Unterschied zwischen dem, was mein und was dein ist, kein

³¹ vgl. C. GIRAUDO, *Eucaristia per la Chiesa*, Rom 1989, 602-606

³² *In Ezechiel*, IX,1: „Ubi peccata sunt, ibi est multitudo, ibi schismata, ibi haereses, ibi dissensiones. Ubi autem virtus, ibi singularitas, ibi unio, ex quo omnium credentium erat cor unum et anima una.“

Gegensatz bilden sollte, wurde zu einem Haufen von Individuen mit gewalttätigen und zwieträchtigen Neigungen.³³ Der Heilige Augustin gibt in einem interessanten Fragment, in welchem noch der Nachklang eines alten Mythos wahrgenommen werden kann, auf symbolische Weise eine ähnliche Erklärung: „Es ist wahr, dass sogar der Name Adam, griechisch geschrieben, das Universum präfiguriert. Er besteht aus vier Buchstaben, und diese vier Buchstaben sind im Griechischen die Initialen der vier Erdteile: *Anatholén* (der Osten), *Dysin* (der Westen), *Árktón* (der Süden), *Mesembrían* (der Norden). Siehe, Adam! Jenen Adam, der sich in der ganzen Welt verteilt hat. Er lebte, es ist wahr, an einem einzigen Ort, aber er fiel und, in Stücke zerbrochen, hat er mit seinen Splintern die ganze Erde gefüllt.“³⁴ Wenn viele der Kirchenväter und viele unserer kirchlichen Gesänge an die Erlösung Adams erinnern, so deshalb, weil sie in seiner Erlösung die notwendige Bedingung für die Erlösung der gesamten Menschheit sehen. Der neue und letzte Adam aber, unser Erlöser Jesus Christus, stellt, an ein Kreuz geschlagen, dessen vier Arme mit den vier Erdteilen gleichgesetzt werden können, das Uni-versum (das zu einer Einheit zusammengesfügte Ganze) wieder her und sammelt durch Sich alle Menschen.

Im Lichte dieser patristischen Interpretationen der Erbsünde sollten wir uns fragen, was es bedeute, dass wir ein einziger ekklesialer Leib werden durch die Kommunion mit dem sakramentalen Leib Christi. Dies bedeutet, dass wir alle Komponenten von Irrationalität und Egoismus, die in uns präsent sind, beseitigen sollten, es bedeutet, dass wir schon jetzt eintreten und teilnehmen sollten an der Gemeinschaft der Heiligen, ohne die Gesellschaft der Sünder zu verlassen. Die Versammlung in einen einzigen ekklesialen Leib, die gefordert wird von jenen, die an der Kommunion (Kommunion-Kommunität) mit dem sakramentalen Leib teilnehmen, ist eine Versammlung, die die große Versammlung am Ende der Geschichte präfiguriert und antizipiert.

Diese Versammlung in einen einzigen ekklesialen Leib jener, die mit dem sakramentalen Leib kommunizieren, sollte eine (eschatologische) Versammlung sein, in kontinuierlichem Wachstum und auf der Reise,

---

³³ vgl. HEILIGE MAXIMUS CONFESSOR, *Cele patru sute de capete despre dragoste*, 71, aus *Filocalia*, 2, Bukarest 1999, 63

³⁴ SANT'AGOSTINO, *Esposizioni sui Salmi*, III, Rom, 1976, 357

„bekannt, dass sie (die Menschen) Fremde und Gäste auf Erden sind“, und „dass sie eine Heimat suchen“, mit Sehnsucht strebend nach „einer besseren Heimat, nämlich der himmlischen.“(Hebr.11,13-16). Dieses Unterwegs-Sein des ekklesialen Leibes zum „Licht aus der Höhe“ wird in der Architektur unserer Kirchen symbolisch als Schiff dargestellt, welches auf den Wellen der Weltgeschichte segelt: „Das Meer des Lebens sehend wie es sich erhebt vom Sturm der Versuchung, laufe ich zu Deinem Ufer, Erlösung verlangend, nehme mein Leben aus der Verderbnis heraus, Vielerduldeter!“³⁵ Das Steuer dieses Schiffes ist der nach Osten ausgerichtete Altar, von wo wir geduldig den Aufgang der „Sonne der Gerechtigkeit, Jesus Christus, unseren Herrn“ erwarten: „während wir alle nach Osten schauen beim Beten, gibt es wenige, die wissen, dass wir so das alte Vaterland suchen, das Paradies, welches Gott gepflanzt hat in Eden, das sich im Osten befindet.“³⁶

Ich möchte diesen Vortrag beenden, indem ich eine Apophtegma der Kirchenväter zitiere: „Einst fragte ein Novize seinen geistigen Vater: Vater, wann wird das Ende der Welt kommen? Der Alte antwortete ihm: Dann, wenn die Wege zwischen den Menschen verschwinden werden!“ Ausgehend von dem oben Gesagten, könnten wir dem Novizen antworten: Das Ende der Welt wird dann kommen, wenn die Heilige Eucharistie verschwinden wird, der Weg der Wege zu Gott, zu uns selbst und zu den anderen. Jetzt könnten wir auch „Rede und Antwort“ (1Ptr.3,15) stehen zu der Frage: Für wen feiern wir die Heilige und Göttliche Liturgie? Wir feiern die Heilige und Göttliche Liturgie „für den Frieden in der ganzen Welt, für das Wohlergehen der Heiligen Kirche Gottes und für *die Einheit aller*“, denn „alle sollen eins sein (ut omnia unum sint): Wie Du, Vater, in Mir bist und Ich in Dir bin, sollen auch sie *in Uns sein*, damit die Welt glaubt, dass Du mich gesandt hast.“ (Joh.17,21)

(Übersetzung: Siegrun Jäger)

³⁵ Rânduiala înmormântării mirenilor, *Cântarea a 6-a, Irmos*

³⁶ vgl. VASILE CEL MARE, *Despre Sfântul Spirit*, Bucuresti 1988, 81

Pr. Prof. Dr. Ștefan Manciulea*

În jurul anului 1848. Pași spre viitor

În jurul anului 1848 am avut la Blaj Marea Adunare Națională a poporului român din Transilvania. Această Mare Adunare, măreață prin sobrietatea, cumințenia și demnitatea purtării zecilor de mii de țărani iobagi, ca și prin însemnătatea excepțională a hotărârilor luate și votate, s-a înscris în istoria noastră ca un început de epocă nouă. Românii din Transilvania în cursul zbuciumatei lor istorii de aproape două milenii nu au cunoscut o astfel de manifestare, cu pronunțat caracter politic și social. Conștiința națională, atât de puternic înrădăcinată în sufletul poporului român, a cunoscut la Blaj o adevărată erupție vulcanică, ale cărei urmări au fost dărîmarea vechilor orânduirii nedrepte, politice și sociale ale Evului Mediu, pe ruinele cărora s-a clădit o altă lume³⁷.

Cele două atitudini

Opera redeșteptării conștiinței naționale la Românii din Transilvania și Ungaria, a fost inițiată și întărită prin lupta politică și culturală începută de Episcopul Ioan Inochentie Micu de la Blaj, odată cu începutul secolului al XVIII-lea. El este omul providențial care cel dintâi a intuit faptul că între masa ținută în servitute și asupritorii ei de veacuri a intervenit un element

---

* S-a născut la 6 decembrie 1894 în Straja, jud. Alba (România). A urmat studiile gimnaziale (1905-1913) și teologice (1914-1917) la Blaj. Între anii 1919-1921, urmează Facultatea de Litere (Istorie și Geografie) a Universității din București unde, în 1937, obține doctoratul. Este profesor de geografie la Liceele "Moise Nicoară" din Arad (1921-1929) și "Sfântul Vasile cel Mare" din Blaj (1929-1937). În 1927 este sfințit preot. A fost director al Bibliotecii Arhidiecezane și întemeietorul Muzeului de Istorie din Blaj (1939). Între anii 1941-1947, este conferențiar la Facultatea de Științe (secția Geografie) a Universității din Cluj. În 1947, pentru că era preot român unit, a fost înlăturat de la catedră, iar în 1951 a fost condamnat și închis la Jilava, Aiud, Baia Sprie și Caransebeș până în 1955. În 1961 este condamnat din nou și închis la Gherla și Dej până în 1964. Moare la 12 iulie 1985 în Blaj. A publicat multe lucrări de istorie modernă a Transilvaniei dintre care amintim: *Granița de Vest*, Blaj 1936, *Așezări românești din Ungaria și Transilvania în sec. XIV-XV*, Blaj 1941, *Timotei Cipariu și Astra*, Blaj 1943, *Avram Iancu și Blajul*, Cluj 2000.

³⁷ Șt. MANCIULEA, "Aleea busturilor de la Blaj", în *Buna Vestire* XV, nr. 1-2 (1976) 111-127

nou, angajamentul solemn al Împaratului Leopold I, că românii Uniți cu Biserica Romei vor dobândi drepturi egale cu ale celorlalte națiuni privilegiate ale Principatului. Ioan Inochentie Micu, prin lupta începută, este și rămâne creatorul premiselor mișcării culturale românești din Transilvania. „El a pus în pământ sămânța din care avea să rodească peste câteva decenii mișcarea cultural-ideologică și politică a Școlii Ardelene”³⁸.

Acum „românii aveau un steag, în jurul căruia se puteau aduna, iar în persoana Episcopului lor ei găsiră un stegar fără frică”³⁹. Dușmanii neamului nostru din Transilvania însă i-au jurat moartea. Nobilimea, aristocrația și oligarhia împreună cu Dieta „ridicînd pisma și ura împotriva vlădicului împreună l-au pârât la Împărăție, cu pări minicinoase și viclene, ca și cum ar fi zis că Împărăția numai cu cuvinte frumoase îmbucura pe români ... Zicea încă cum că norodul românesc ar fi îndestulat cu locuința sa în Ardeal, dar vlădicul întărâtă pe norod, ba fără știrea neamului cere de la Împărăție lucruri și privileghiomuri și scutințe de care neamul românesc nici aminte nu-și aduce, și cu de aceasta face tulburare în țară”⁴⁰.

Episcopul Blajului, Ioan Inocențiu Micu, timp de două decenii și mai bine a înaintat curții împărătești din Viena zeci de memorii – zise „Suplice” în numele întregii națiuni române din Transilvania, câștigând noi forțe pentru lupta lor națională. Fiind exilat la Roma, Ioan Inochentie Micu continua lupta, îndurând suferințe, mizerii și boală fără să se lase biruit, așa încât anii din urmă ai vieții sale „constituie una din figurile cele mai dramatice ale istoriei noastre, fiind destinul lui Ioan Inochentie Micu cu nimic mai prejos ca mareție și patetism, decît al celorlalți mari luptători pentru eliberarea socială și națională a poporului român”⁴¹.

Lupta viforoasă purtată de el cu voință dărză și hotărâre neînfricată, a fost continuată apoi de ucenicii săi crescuți în școlile înalte ale Apusului ... Acum în Transilvania „nu e un predicator în pustie cu câțiva ucenici răzleți ci profeți sărbătoriți se înconjoară de ucenici înțelegători și devotați care repetă cuvântul auzit, îl tâlcuiesc pentru alții, scot dintrânsul adevăruri noi ... prin exaspirație și fanaticism ca și prin adevăr și iubire de neam, biruința se

---

³⁸ G. IVAȘCU, *Istoria literaturii române*, I, București 1909, 303

³⁹ N. IORGA, *Istoria literaturii române*, III, București 1933, 71

⁴⁰ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj. Începuturile și alcătuirea programului revoluției din 1848 din Transilvania*, București 1966, 123-124

⁴¹ G. IVAȘCU, *Istoria literaturii române*, I, București 1909, 306

câștiga de data aceasta. Ideile învietoare au pătruns acum în sufletul poporului român, al poporului român de pretutindeni”⁴². Luceferii Școlii Ardelene de la Blaj, Gheorghe Șincai, Samuil Micu, Petru Maior și Ioan Budai-Deleanu au lăsat întregului nostru popor testamentul suprem, care nu a fost atât crezul latinist, atât opera lor scrisă, cât modelul patetic de smerită slujire a poporului și porunca lăsată urmașilor de nu uita că tăria unui neam stă în acest flux de gânduri și sentimente, între cei ce conduc lupta lui pentru dreptate și libertate, și cei mulți, care în ultima instanță sunt cei ce o câștiga”⁴³.

Întinericul în care era ținut neamul românesc a fost împrăștiat la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui următor prin apariția celor trei luceferi pe orizontul literaturii române – Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior – cei dintâi apostoli ai reprezentării românești. Opera săvârșită de ei a fost fără îndoială epocală. Ion Heliade Rădulescu recunoaște acest fapt atunci când adresându-se tinerilor din vremea sa, le spune: „Dar fraților români, mari bărbați au ieșit din voi, de dincolo de Carpați ... Cetiți tinerilor pe Paul Iorgovici, Petru Maior, Țichindeal, Șincai ... și vă învățați întrînșii și limba noastră și ceea ce (au) fost moșii voștri și ceea ce veți putea fi, de veți urma învățăturile lor. Aceștia toți au fost jertfa închinării întru slujba nației. Și moartea lor poate fi o veșnică dovadă a înaltei lor solii și a împlinirii ei cu desăvârșire”⁴⁴.

Lucrările lor istorice și filologice au avut drept scop principal să trezească conștiința națională în sufletele tuturor românilor. „Stim cu toții – scrie Nicolae Bălcescu – cine fură cei dintâi apostoli ai românismului. Cine nu cunoaște numele glorioase ale lui Iorgovici, Șincai, Țichindeal, Klein, Lazăr, Petru Maior, care prin școli, prin cultivarea limbii și a istoriei puseră stâlpii de temelie ai naționalității române, propagară ideea unității sale”⁴⁵.

Activitatea și lupta inițiată de Corifeii Școlii Ardelene pentru întărirea conștiinței naționale a fost continuată cu și mai mult elan, tărie și entuziasm de urmașii lor de la Blaj în întâia jumătate a secolului al XIX-lea. Lupta cărturarilor români: Simion Bărnuțiu, Timotei Cipariu, Gheorghe Barițiu, Ioan Rusu, împreună cu bănățeanul Eftimie Murgu și alții, continuă

---

⁴² N. IORGA, *Istoria literaturii române*, III, București 1933, 80

⁴³ G. IVAȘCU, *Istoria literaturii române*, I, București 1909, 319

⁴⁴ Al. P. ILARIAN, *Istoria românilor din Dacia superioară*, I, Viena 1851, 241-242

⁴⁵ N. BĂLCESCU, *Opere*, I, București 1953, 331

acum la un alt nivel cu forțe sporite, activitatea Școlii Ardelene. Opera lor literară, istorică și științifică, săvârșită pentru luminarea maselor poporului, a avut drept scop atragerea unor cercuri cât mai largi la viața culturală și politică, și deci afirmarea conștiinței naționale.

Blajul: centrul mișcării culturale românești din Transilvania

Blajul a rămas centrul Mișcării culturale românești din Transilvania, până aproape de anul revoluționar 1848. Timotei Cipariu stârnise pe blăjeni la o viață literară introducându-i în câmpul literaturii europene⁴⁶. Simion Bărnuțiu, pe la anul 1831, a început a propune filosofia și dreptul în limba română. Prin introducerea limbii naționale în liceu el puse temei la cultura adevărat națională⁴⁷. Aceeași operă o săvârșesc și colegii săi de dascălie: Demetriu Boier, Nicolae Marcu, Ioan Cristoceanu, Aron Pumnul și alții. „De aici înainte tot mai tari și mai profunde rădăcini începu a prinde naționalitatea în școlile din Blaj și în toata țara”⁴⁸.

În institutele de învățământ de la Blaj, prin intermediul și legăturile firești împotriva maghiarimii, tocmai pentru că erau școli naționale și precum înaintau științele mai mult sau mai puțin după împrejurări, așa se întărea și naționalitatea care-i în legătură firească cu științele. Studenții care au ieșit din școlile din Blaj s-au arătat cei mai înflăcărați naționaliști. Avea toată dreptatea Ion Heliade Rădulescu să afirme în fața Catedralei și a școlilor din Blaj, că „de aici a răsărit soarele românilor”.

La opera de redeșteptare și afirmare a conștiinței naționale românești a contribuit în mare măsură, în preajma revoluției din 1848, și presa ai cărei întemeietori în Transilvania au fost Gheorghe Barițiu și Timotei Cipariu. Gheorghe Barițiu rămâne cel mai mare ziarist din Transilvania. Până la revoluție nimeni nu a exercitat ca el o influență atât de importantă prin presă, pe plan social, politic asupra conaționalilor din toate provinciile noastre.

Nicăieri nu a fost vreodată un organ de publicitate mai bine venit decât *Gazeta de Transilvania*, „tocmai atunci în mijlocul națiunii române”. *Gazeta de Transilvania* și *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, i-a tras pe români de la indiferentismul politic ... la câmpul vieții politice, ca să lucreze

---

⁴⁶ Al. P. ILARIAN, I, 228

⁴⁷ Al. P. ILARIAN, I, 228

⁴⁸ Al. P. ILARIAN, I, 230

în mase pentru un viitor mai fericit ... I-a deșteptat pe români pentru a se putea înțelege între sine și a face cu puteri unite lucruri, ce unul câte unul niciodată nu le poate face. *Gazeta de Transilvania*, atunci când românii nu aveau nici o școală politică, era singura școală politică ce-i creștea pe români ca să nu-i aflu toate metamorfozele politice în etatea copilăriei, cum îi aflau mai înainte”⁴⁹.

Meritele pe care le-au avut gazetele lui Gheorghe Barițiu pentru cultura și deșteptarea națională „nimeni nu e în stare a le putea descrie după cuvinte”⁵⁰.

Gazeta de Transilvania și *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, deși erau supuse unei severe cenzuri din partea organelor oficiale ale Principatului, totuși Gheorghe Barițiu, împreună cu colaboratorii săi au știut și au reușit să strecoare în mintea cititorilor idei despre importanța limbii și culturii naționale, despre drepturile pe care le are fiecare popor la o viață proprie, despre asuprirea pe care o îndură iobagii și despre spiritul vremii căruia nu i se pot împotrivi instituțiile medievale învechite. Gheorghe Barițiu afirma în foile sale că și dincolo de Carpați, în cele două Principate, locuiește același popor, că acest popor cultivă aceeași limbă și literatură. Prin articolele și studiile publicate în gazetele de la Brașov, intelectualii români câștigă mereu noi forțe, pentru lupta lor națională⁵¹.

Ideea întemeierii unei gazete românești în Transilvania a apărut întâia dată la Blaj prin anii 1836, în discuțiile purtate la Blaj între Timotei Cipariu și colegii lui de dascălie, gânditori și vizionari cu sufletul închinat ridicării culturale a poporului. La Blaj intenționa părintele filologiei române „să întemeieze această gazetă, dar guvernul transilvan s-a opus categoric înfăptuirii dorinței sale. Abia în anul 1847 i-a acordat lui Timotei Cipariu îngăduința de a edita *Organul Luminării*, care „ca foaie literară era cea mai însemnată în toată Dacia”⁵².

Timotei Cipariu, în numărul întâi al *Organului luminării*, împărtășește cititorilor crezul său cultural, național și politic, afirmând că el și colaboratorii săi, urmăresc să contribuie într-o cât mai mare măsură la

---

⁴⁹ Al. P. ILARIAN, I, 129

⁵⁰ Al. P. ILARIAN, I, 237

⁵¹ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 123-124

⁵² Al. P. ILARIAN, I, 233

„formarea minții și a inimii la poporul român”⁵³. În *Organul Luminării și Învățătorul poporului* – gazetă editată de Timotei Cipariu pentru cititorii români de sate - redactorul propunea să însereze în fiecare număr evenimentele politice mai importante, care aveau loc, nu numai în Moldova și Țara Românească ci și în Europa. Astfel, el condamna abuzurile stăpânilor de pamânt și ale boierilor săvârșite împotriva țăranilor, arătând că „proprietatea încurajează viciile și crimele”. Pe proprietarii boieri din Țara Românească îi acuza „fiindcă au socotit pe iobagi drept o turma de dobitoace, făcută să îndestuleze ambiția și egoismul lor”⁵⁴.

Adunarea de la Blaj și Principatele Române

Conștiința națională a românilor a fost întărită și prin lucrările și articolele scriitorilor și poezilor din Principatele Române publicate în foile lui Gheorghe Barițiu la Brașov. În *Gazeta* și *Foaia* se tipăresc multe din poeziile și scrierile lui Alexandri, Alexandrescu, Boliac, Donici, Negruzzi, Bălcescu, Kogălniceanu, Ghica, Al. Treboniu-Laurian, Ion Ionescu de la Brad și alții, dovedind prin chiar existența lor dreptul de a fi al poporului român, demonstrând prin scrisul lor că românii nu au nevoie de o limbă străină atunci când vor să se cultive și să se ridice.

Legături strânse de prietenie s-au stabilit după 1830 între carturarii români din Transilvania și intelectualii din Muntenia și Moldova. Legăturile pe care le-au avut mai ales Gheorghe Barițiu și Timotei Cipariu cu o seamă de oameni politici patrioți și cărturari din Principate au contribuit mult la întărirea conștiinței naționale între românii din Transilvania. Ideea unității românilor de pretutindeni, adânc înrădăcinată în popor, a pus stăpânire acum pe gândurile celor mai învățați bărbați români.

Aceasta a fost atmosfera generală care a crescut în primăvara anului 1848 în sufletul românilor de pretutindeni: ideea de a dezlănțui mișcarea de dezrobire culturală, economică și socială. „Revoluția română de la 1848 – scrie Nicolae Bălcescu – n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și viitor, fără altă cauză decât voința întâmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza

---

⁵³ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 1847, nr. 1

⁵⁴ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 124

revoluției române. Cauza ei se pierde în zilele veacurilor. Uneltitorii ei sunt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși⁵⁵.

Cumpănitul și chibzuitul Timotei Cipariu saluta și el evenimentele revoluționare desfășurate la Pesta și Pojon. „Ungaria - scria el în *Organul Luminării* la 31 martie - cu o lovitură a sfârșit toate privilegiile ... până în fața pamântului, cât pe ea ca pe o tabla rasă, n-a mai rămas alta decât rege, decât dinastie, libertate și egalitate în drepturi și datorii pentru locuitorii ei într-o asemenea ... Glasul timpului sau mai bine zis violența evenimentelor, sufla de pe calea evenimentelor, sufla de pe calea libertății popoarelor, ca pulbere, toate stavilele lanțurilor și încuietorile ce-i opresc pașii înfierăți de sute de ani⁵⁶”.

Înregistrând cu bucurie precipitarea evenimentelor revoluționare el continua: „Știrile din capitala imperiului Austriei, a Ungariei și Transilvaniei, de cea mai înaltă însemnătate, și cărora asemenea numai avura loc, știri de progres către libertate și înfrățirea popoarelor, câștigarea drepturilor omeniei ... ne inundează⁵⁷”.

În preajma Marii Adunări Naționale de la Blaj, în rândurile cărturarilor și intelectualității tinere din Transilvania, tot mai strâns se împletesc revendicările sociale cu cele naționale. Aproape toată intelectualitatea română privea cu nespusă încredere viitorul, în care nu vor mai fi privilegiile apăsătoare și va domni deviza revoluției, libertate, egalitate și frațietate.

Generația cărturarilor a fost aceea care a pregătit și a înfăptuit revoluția din 1848. Nicolae Bălcescu, despre această operă săvârșită în inimile tuturor românilor din partea intelectualilor, cărturarilor și literaților, scrie: „Una din faptele cele mai luminate ale acestui minunat al XIX-lea veac, fără îndoială că e deșteptarea naționalității române în Ardeal, după un somn greu într-un jug de o mie de ani ce o împovăra. Niciodată o nație, mai multă vreme în robie, nu zăcu! Niciodată o nație, robită mai repede și într-un timp mai scurt, nu se deșteptă⁵⁸”.

---

⁵⁵ N. BĂLCESCU, *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, 1848, nr. 12

⁵⁶ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 1848, martie 31

⁵⁷ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 1848, martie 18

⁵⁸ N. BĂLCESCU, *Opere*, I, București 1953, 232

Mișcarea revoluționară în Transilvania începe odată cu proclamațiile apărute în luna martie și aprilie 1848, întregului popor român. Ele exprimă însuflețirea intelectualității românești, credința tare că și pentru poporul nostru au răsărit zorile libertății.

Simion Bărnuțiu, la 24 martie, redactează la Sibiu „Proclamația” lui, pe care a trimis-o cu degrabă, în câteva copii, tinerimii române din Blaj, Cluj, Târgu Mureș și Brașov, cu îndatorirea ca toți s-o copieze și s-o trimită în satele lor. Aici preoții aveau să o citească poporului în biserică. „Astăzi – spunea Simion Bărnuțiu – este ziua învierii popoarelor celor moarte. Ascultați românilor! Voi ați fost până acum morți politicește, un milion trei sute de mii și mai bine de români, nu ați existat pe lume ca nație ... Astăzi este ziua învierii dreptului nostru”⁵⁹.

Simion Bărnuțiu pretinde în primul rând ca națiunea română din Transilvania să fie recunoscută ca națiune politică: „Ungurii cheamă pe ardeleni la unire ... noi românii, pâna atunci, nu vrem să vorbim despre aceasta, pâna când nu se va pune nația română iar la vrednicia aceea politică de la care ați dezbrăcat-o. Voi ați tratat nația noastră cum v-a plăcut vouă. Ați spus în aprobatele voastre, cum că românii, cea mai veche nație a Ardealului, sunt numai suferiți (tolerați) și i-ați scos de la dregătoriile cele mai înalte, iar toate cele mai grase vi le-ați ținut vouă”⁶⁰.

Simion Bărnuțiu sfătuiește și îndeamnă pe țărani să ceară cu tărie și hotărâre să se șteargă iobăgia „pentru că lucrând de vreo zece sute de ani pe nimica în brazda domnilor ați plătit de vreo sută de ori pământul care vă dădea hrana vieții de pe o zi pe alta, cu atât mai mult pentru că l-ați plătit cu cinste pe nimica, pentru că acela a fost al vostru și pentru el și-au vărsat sângele strămoșii voștri români, dimpreună cu Traian părintele nostru, ca să fie al vostru”.

Elementul nou de mare importanță pe care-l aduce Simion Bărnuțiu în politica românilor din Transilvania este: proclamarea națiunii române ca națiune de sine stătătoare, având autonomie națională pe un teritoriu propriu, așa cum aveau sașii și secuii pe pământul lor.

---

⁵⁹ S. DRAGOMIR, *Revoluția românilor din Transilvania din anii 1848-1849*, Cluj-Napoca 1946, 102

⁶⁰ S. DRAGOMIR, 108. G. BOGDAN-DUICĂ, *Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu*, București 1924, 76

După ce a fost cunoscut textul proclamațiilor lui Simion Bărnuțiu, intelectualii români din Cluj, Tg. Mureș, Brașov, Munții Apuseni și alte centre, în adunările lor încep să pretindă și ei recunoașterea românilor ca națiune politică. Intelectualii români din Banat și Crișana se alătură și ei cu însuflețire mișcărilor revoluționare. „Ei sunt gata – scrie Gheorghe Barițiu în *Gazeta de Transilvania* la 29 martie – de a păzi pacea și frățietatea cu maghiarii și cu alte naționalități, însă sub condiția celei mai depline egalități naționale”⁶¹.

Guvernul Transilvaniei, împreună cu dregătorii comitatelor, urmăreau îndeaproape, cu îngrijorare, activitatea intelectualilor români desfășurată în mijlocul poporului. După adunările tinerilor care au avut loc la Cluj și Târgu Mureș, Avram Iancu, împreună cu câțiva colegi și „canceliști”, sosește la Blaj. Aici, în consfăturile avute cu Timotei Cipariu și cu alți profesori, pune la cale organizarea unei adunări la care să participe toți românii, fără deosebire de confesiune. Blăjenii, îndeosebi studenții teologi din seminar și elevii claselor superioare ale Liceului, primesc cu însuflețire propunerile canceliștilor de la Târgu Mureș.

Aron Pumnul, profesor de filologie (el era sufletul tineretului de aici), redactează o „Proclamație” adresată poporului, chemându-l la adunarea de la Blaj pe ziua de 30 aprilie. Aici mulțimea românilor își va spune durerile și își va cere drepturile care li se cuvin. „Românii – spune Aron Pumnul în Proclamația lui – nu voiesc să-și dobândească drepturile cu ajutorul armelor, ci apelând la legile minții sănătoase”. Proclamația a fost copiată în sute de exemplare de către seminariști, iar cei care plecau în vacanța de Paști la vetrele părintești, au luat-o cu ei. Fiecare avea să vestească poporului, cu ajutorul preoților, cuprinsul Proclamației, chemând pe țărani să participe, în număr cât mai mare, la adunarea de la 30 aprilie, care le va aduce eliberarea de sub robia rușinoasă de secole⁶².

Cu toate măsurile luate de guvern și opreliștile autorităților administrative, întâia adunare a poporului român din Transilvania a avut loc în ziua de 30 aprilie, în „Duminca Tomei”. În fața câtorva mii de țărani, tinerii canceliști și-au rostit cuvântările înflăcărâte, arătând poporului că iobăgia se va șterge iar națiunea română, înrobite de veacuri, își va dobândi

---

⁶¹ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 367

⁶² V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 218-220

drepturile, asemeni cu celelalte națiuni ale pământului: ungurii, secuii și sașii.

A doua zi, în *Organul Luminării*, Timotei Cipariu împărtășea cititorilor felul cum s-a desfășurat adunarea țăranilor iobagi: „Acest popor fript de arsura soarelui și de sete, răbdă ore întregi fără a se mișca nici o urmă de la locul său. O picătură de beutură bețivă n-a gustat pe limba lui. Entuziasmul cu care asculta cuvintele însuflețitoare și ascultarea de îndemnurile oratorilor erau nemărginite. Cine va mai zice că poporul român e popor sălbatic? Cine va mai avea așa îndoială, păcat ca n-a venit la Blaj în ziua de Duminica Tomei, să-l vadă pe acest popor și să se convingă. Noi credem și dorim ca poporul român totdeauna a se purta cu acea cuvenință ca ieri. Și atunci soarta lui în viitor nu poate să fie decât fericită”⁶³.

Adunarea din 3/15 mai 1848

Adunarea din Duminica Tomii a pregătit pe aceea de la 3-15 mai: la 30 aprilie, țăranii strânși la Blaj s-au convins pe deplin că în lupta lor purtată împotriva domnilor de pământ și autorităților Principatului, ei nu sunt singuri, ci au alături un număr însemnat de tineri înflăcărați care sunt gata a înfăptui cu hotărîre și curaj idealurile lor, a înfrunța samavolniciile dregătorilor deoarece nu se temeau luptând de partea țăranilor. Mișcările țăranimii pentru a-și scutura lanțurile iobăgiei se împletesc cu năzuințele intelectualității române, care tindea să-și asigure un loc în viața politică și în conducerea țării. Țărănimea își găsește în adunarea de la 30 aprilie conducătorii săi în care își pune toată încrederea. Se înfrățeste mișcarea intelectualilor revoluționari cu aceea a poporului, se cimentează legătura între masele țăărănești și tinerii intelectuali revoluționari.

După adunarea de la 30 aprilie, țăărănimea din toată Transilvania era cuprinsă de o mare frământare și fierbere. Mișcările ei au luat în unele locuri forme de adevărate razvrătiri. Guvernul, autoritățile administrative și nobilimea maghiară erau cuprinse de teamă și așteptau din zi în zi să izbucnească rășcoala în țară. Guvernul, la sfârșitul lui aprilie și începutul lui mai, pentru a înfrica și teroriza țăărănimea, aproape în toate comitatele Transilvaniei a instituit statariul, adică starea de asediu. Apoi a ridicat furci

---

⁶³ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 1848, aprilie 21

(spânzurători) aproape prin toate satele, iar în multe dintre ele și câte o țeapă de lemn înfiptă adânc în pământ alături de furci⁶⁴.

În preajma adunării de la 3-5 mai, toți intelectualii cu vederi luminate știau că românii din Transilvania au ajuns la o răscruce: în marea adunare națională se va hotărâ drumul pe care vor merge românii de acum înainte. Prigonirile îndreptate contra maselor țărănești după 30 aprilie, precum și persecutarea și arestarea multor tineri intelectuali, au intensificat din ce în ce mai mult curentul reprezentat de Simion Bărnuțiu, care cerea recunoașterea națiunii române în sens politic.

Intelectualii care au condus adunarea de la Blaj de la 30 aprilie, în preajma celei de la 3-15 mai, s-au îndreptat din nou către popor, cu un manifest în care spuneau: „Noi, frații vostri, ca la șase mii am fost adunați în Duminca Tomei la Blaj. Vă înștiințăm frățește cum acolo ne-am înțeles din nou și ne-am îndatorit unii pe alții ca să ne adunăm la Blaj pe 3-15 mai, dar nu numai cinci mii, ci cincizeci, șazeci de mii și mai mulți. Și pentru ce atâția fraților? Răspundem: pentru că dacă ne vom aduna puțini, atunci voitorii noștri de rău ne vor prinde și vor umplea temnițele.

Fraților! Puterea acum e în mâna poporului, de n-am fi fost cu miile la Blaj pe apărătorii vostri i-ar fi prins și i-ar fi batjocorit ... Să vă gătiți, să veniți bine înarmați la adunarea națională, cum merg ungurii la adunările lor ... nu să vă sculați asupra cuiva ci numai să vă apărați ... De nu veți veni tot nefericiți veți fi, cum ați fost până acum ... Încă odată, fraților! Care vrea să nu mai fie iobag, să vie pe atunci la Blaj⁶⁵.

Seminariștii și elevii Liceului blăjan, înadată după adunarea de la 30 aprilie, străbat Transilvania în lung și în lat chemând poporul la a doua adunare națională stabilită pentru zilele de 3, 15, 4-16 și 5-17 mai. Intelectualitatea, în frunte cu Simion Bărnuțiu, alcătuieste programul adunării în conferința care a avut loc la Sibiu. Programul cuprindea trei puncte:

1. Proclamarea independenței națiunii române.
2. Depunerea jurământului național.

⁶⁴ Cfr. G. BARIȚIU, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, II, Sibiu 1890, 77

⁶⁵ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 403-404

3. Protestul împotriva unirii Transilvaniei cu Ungaria.

Toți naționaliștii au primit aceste puncte⁶⁶.

Curentul naționalist, care anima sufletele majorității intelectualilor, a fost acum întărit prin întoarcerea unor profesori transilvăneni care, din cauza asupririi naționale exercitată de guvernele și administrația ungurească, au fost nevoiți să-și părăsească țara de naștere și să treacă în Principate. S-au reîntors acum în Transilvania: August Treboniu Laurean, Constantin Roman, Ioan Axente Sever, Nicolae Bălășescu, Aron Florian, Vasile Maiorescu, Petru Cuciuc, Iunie Armatu. Ioan Maiorescu a fost împiedicat să se reîntoarcă, iar lui Nicolae Balașcu, care dorea să participe la această adunare națională, i s-a refuzat eliberarea pașaportului⁶⁷.

Cârmuirea din Moldova n-a reușit să împiedice participarea înflăcăraților patrioți moldoveni la adunarea de la Blaj. Aceștia, după înăbușirea mișcării revoluționare de la Iași, s-au stabilit la Brașov și Sibiu. La Blaj au participat la marea adunare națională: Gheorghe Sion, Alecu Russo, Lascăr Rosetti, Nicolae Ionescu, Ion Curius, Costache Negri, Petrache Casimir, Alexandru Cuza, Vasile Alecsandri și alții⁶⁸.

Marea Adunare Națională de la Blaj - românii n-au cunoscut alta asemenea - a început în ziua de 2-14 mai. După slujba religioasă oficiată în Catedrală a avut loc o conferință în care Simion Bărnuțiu a rostit celebrul său discurs. Discursul este inegalabil iar principiile rostite de autor au devenit norma fundamentală de gândire și acțiune pentru românii din Transilvania în lupta lor politică viitoare.

Fragmentele din discurs în care Simion Bărnuțiu exprima aspirațiile juste ale poporului în lupta pentru cucerirea drepturilor naționale, au valoare netăgăduită. Simion Bărnuțiu cerea „ștergerea iobăgiei, de care lucru și morții încă vor sălta de bucurie în morminte”. Cere apoi ca adunarea națională „să proclame libertatea și independența națiunii române. Și oamenii și națiunile au dreptul să trăiască libere, deoarece cu cât își prețuiește mai mult persoana sa o oarecare națiune, cu atât își iubește mai fierbinte libertatea ... pentru că ea simte că fără libertate nu e onoare pe

---

⁶⁶ R. PANTAZI, *Simion Bărnuțiu*, București 1967, 24

⁶⁷ V. CHERESTEȘIU, *Adunarea națională de la Blaj*, București 1966, 422. G. BOGDAN-DUICĂ, *Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu*, București 1924, 87

⁶⁸ G. BOGDAN-DUICĂ, 76

pământ și viața națiunii fără onoare pe pamânt, e mai amară decât moartea!”⁶⁹.

Analizând problema și consecințele unirii Transilvaniei cu Ungaria – unire hotărâtă de guvernul maghiar – Simion Bărnuțiu arăta că „ungurii vor prin uniune să șteargă deocamdata privilegiile Ardealului și împreună cu privilegiile să șteargă toate popoarele neungurești, ca să facă din toate numai o națiune care să se numească națiunea cea mai mare și tare ungurească”.

La întrebarea: „Unirea ie la uşe, ce să facem?”, Simion Bărnuțiu răspunde: „Națiunea română, întrunindu-se din toate părțile la această sărbătoare, scutură jugul constituției ungurești care îi nimicea personalitatea ... Ea declară sărbătorește că de aici înainte nu se va recunoaște obligată decât prin legile care se vor pune în dieta țării, unde va fi reprezentată și ea după dreptate și cuviință și se va ține datoare cu ascultare numai dregătorilor aleși din sânul său. Națiunea română dă de știre națiunilor conlocuitoare că, voină a se constitui și organiza pe temeii național, nu are cuget dușman în contra altor națiuni și cunoaște același drept pentru toate, voiește a-l respecta cu sinceritate, cerând respect după dreptate, prin urmare nici nu va suferi a fi supusă altora ci voiește drept egal pentru toate”⁷⁰.

Discursul a fost aprobat cu aplauze prelungite de către toți aceia care au luat parte la conferința din Catedrală. Discursul a exercitat o puternică influență asupra intelectualității române adunată în aceste zile mărețe la Blaj, contribuind într-o mare măsură însemnată la întărirea mișcării naționale române. Puternică impresie a produs discursul și asupra refugiaților patrioți moldoveni și munteni prezenți la adunare.

Marea Adunare Națională a românilor din Transilvania a avut loc în zilele de 3-15 - 5-17 mai 1848 pe Câmpia Libertății de la Blaj. Ea a fost cea mai puternică manifestare a maselor românești pentru desființarea iobăgiei, pentru cucerirea garanțiilor unei vieți naționale libere.

„Ziua aceasta – scrie Timotei Cipariu în *Organul Luminării* – de mii de oameni însetați de libertate, ca ziua răscumpărării așteptată și de mulți temută răsării”.

„Mulțimea poporului în număr de mai bine de 40.000 de oameni, ne mai având loc în piața din fața Catedralei și nici pe străzile laterale, a luat

---

⁶⁹ S. DRAGOMIR, *Revoluția românilor din Transilvania din anii 1848, 1849*, Cluj-Napoca 1946, 176-177

⁷⁰ S. DRAGOMIR, 178

hotărârea ca adunarea să-și desfășoare lucrările în lunca largă a Târnavei mari. Aici au plecat din piață și s-au așezat zecile de mii de țărani la sfatul și îndemnul tinerilor intelectuali – numiți de popor „tribuni” – în cete și grupe, lăsând loc liber de a circula spre tribuna principală. La această tribună au luat loc apoi cei doi președinți: Episcopii Ioan Lemeni și Andrei Șaguna, împreună cu cei doi vicepreședinți, cu cei zece secretari, cu reprezentanții armatei și guvernului transilvănean. Adunarea înfățișa aspectul unei tabere uriașe în formă de stea. Simion Bărnuțiu, urcat la tribună, citește cele patru puncte ale programului adunării. A urmat apoi citirea textului zguduitorului jurământ pe care l-au rostit zecile de mii de țărani, printre care se găseau amestecați intelectuali din Transilvania și alături de ei revoluționarii înflăcărați moldoveni și munteni. Cu ochii ridicați spre cerul albastru, cu mâna dreaptă pe inimă, mulțimea țăranilor care de secole aștepta eliberarea din robie, drepturi și libertăți visate și dorite de moși și strămoși, a rostit:

„Jur că voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și o voi apăra cu toate puterile și contra oricărui atac și asuprire; că nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și intereselor națiunii române ci voi apăra legea și limba noastră română precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Pe aceste principii voi respecta pe toate națiunile ardeleni, poftind egală respectare de la dânsese. Nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să mă asuprească nimeni. Voi conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la înaintarea industriei și a comerțului, la păstrarea dreptății, la înaintarea binelui umanității, a nației române și a patriei noastre”⁷¹.

A fost o zi plină de mareție și entuziasm care s-a înscris cu litere de aur în istoria atât de zbuciumată a poporului nostru și care va fi pomenită în veci, până când va dăinui suflet de român pe pământ.

A doua zi, 4-16 mai, pe Câmpia Libertății a fost citit de la tribuna principală de către August Treboniu Laurean, programul alcătuit din 16 puncte, cunoscut sub numele de „Petițiunea Națională”. Adunarea, în primul articol, revendica: independența națiunii române, care să fie reprezentată în dieta țării, în proporție cu numărul său, să aibă dregatori în toate ramurile administrative, judecătorești și militare în aceeași proporție, să folosească limba sa în toate chestiunile care o priveau, atât în legislație cât și în administrație, să poată ține în fiecare an câte o adunare națională generală.

---

⁷¹ Al. P. ILARIAN, *Istoria românilor din Dacia superioară*, II, Viena 1852, 233

În articolul doi, se revendica independența Bisericii Române, fără deosebire de confesiune, și egalitatea ei în drepturi cu celelalte Biserici ale Transilvaniei.

În articolul trei se cerea fără întârziere desființarea iobăgiei, fără nici o dezdaunare din partea țăranilor iobagi, atât în comitate cât și în districtie, scaune și granițe militare. S-a cerut totodată și desființarea dijmelor.

În articolul patru se revendica pentru burghezie libertatea industrială și comercială prin desființarea breslelor, a privilegiilor și a tuturor piedicilor și stabilirea comerțului cu țările vecine, inclusiv desființarea vămilor de la granițe, ceea ce contribuia la promovarea unității economice a țărilor române, bază a viitoarei lor unități politice.

Printre celelalte revendicări mai importante erau: libertatea cuvântului și desființarea cenzurii, asigurarea libertății personale și a adunărilor, înființarea tribunalelor cu jurați, dreptul națiunii române de a-si organiza gărzi naționale proprii, formarea unei comisii mixte pentru delimitarea moșiilor și pădurilor, pentru rezolvarea proceselor privind ocuparea pământurilor comune și a sesiilor iobăgești, înființarea de școli elementare românești, de seminarii pentru preoți, precum și a unei universități române dotată din tezaurul statului, alcătuirea unei constituții noi pentru Transilvania de către o adunare constituantă la care să participe toate națiunile țării pe baza principiilor dreptății, libertății, egalității și frățietății.

În ultimul articol se cerea să nu se ia în dezbatere: „cauza unirii cu Ungaria, pâna când națiunea română nu va fi națiune considerată și organizată cu vot deliberativ și decisiv în camera legislativă, iar din contră, dacă Dieta Transilvaniei ar voi totuși a se lăsa la pertractarea acelei uniuni, de noi fără noi, atunci națiunea română protestează cu solemnitate”⁷².

Ideea națională, gândul că Transilvania trebuie să devină o țară a românilor care să se unească cu Muntenia și Moldova, a cuprins nu numai intelectualitatea ci și straturile largi ale țăranimii. Aici, pe Câmpia Libertății de la Blaj, zecile de mii de iobagi au dat glas dorinței și vointei lor, strigând în auzul lumii întregi: „Vrem să ne unim cu țara!” adică Transilvania cu Principatele Române să formeze o singură unitate politico-teritorială⁷³.

Adunarea națională de la Blaj a influențat într-o măsură considerabilă și desfășurarea evenimentelor revoluționare din Moldova și

---

⁷² Al. P. ILARIAN, II, 246-249

⁷³ Cfr. A. OTETEĂ, *Istoria poporului român*, București 1972, 371

Țara Românească. Ținuta plină de demnitate a țărănimii venită la Blaj a mișcat adânc pe patrioții munteni și modoveni participanți la adunare. În 12-24 mai, se redactează la Brașov documentul: *Principiile noastre pentru reformarea patriei*, semnat de Teodor Sion, Costache Negri, Lascăr Rosetti, Vasile și Ioan Alecsandri, Gheorghe Cantacuzino, M. Costache (Costachi Epureanu), Alecu Russo, Grigore Balș, Zaharia Modolvan, Petru Cazimir, I. E. Curius, Cheorghe Sion, Nicolae Ionescu. Semnatarii, în bună parte, participaseră la adunarea de la Blaj.

Deosebită importanță au punctele 1 și 3 ale Principiilor care hotărâsc desființarea boierimii și împrăștierea țăranilor. În punctele acestea se manifesta clar nu numai influența punctului al treilea al hotărârilor de la Blaj ci și adâncă impresie pe care au facut-o zecile de mii de țărani strânși pe Câmpia Libertății, asupra patrioților moldoveni.

Mișcarea revoluționară din Țara Românească a fost declanșată la 11-23 iunie 1848. Revoluționarii munteni au căutat să se folosească de orice prilej pentru o colaborare cât mai strânsă cu forțele revoluționare din Transilvania și Moldova. Despre această acțiune Nicolae Bălcescu scrie: „Revoluționarii de la 1848 din Țara Românească, deși crezuseră că trebuie a urma după pilda ardelenilor și că împrejurările politice nu-i iartă a pune în început în programa lor chestia unității naționale, dar n-au pierdut un moment din vedere solidaritatea ce îi lega cu toate ramurile nației române. Ei au apărat și s-au luptat deopotrivă pentru drepturile Moldovei ca și pentru ale Țării Românești și atât înainte în vreme cât și după revoluția din iunie 1848, ei mereu au apărat și apără încă, dinaintea ungarilor și a Europei întregi, drepturile românilor din Ardeal, Banat, Ungaria”⁷⁴.

Concluzie

La 17 mai 1973 a avut loc la Blaj serbarea inaugurării busturilor. După fiecare nume rostit pe rând în fața busturilor, o fată și un baiat s-au îndreptat spre monumentul eroului revoluționar evocat cu brațele încărcate de flori, așezând pe pedestal, odată cu bogatele petale ale naturii, și florile recunoștinței întregului popor român.

În dreptul fiecărui bust făceau de gardă membri ai gărzilor patriotice de pregătire a tineretului pentru apărarea țării și săteni îmbrăcați în frumosul

---

⁷⁴ N. BĂLCESCU, *Opere*, I, București 1953, 335

port popular al acestor meleaguri. Prezența și ținuta lor simboliza preluarea flăcării vii a patriotismului primită de la marii înaintași revolutionari ai anilor 1848-1849 și purtată cu aceeași demnitate și hotărâre acum și pentru întreaga veșnicie.

Inaugurarea a constituit un omagiu vrednic, plin de recunoștință, adus aceluia care au activat fără teama de moarte, pentru marea cauză politică și națională a poporului nostru de pretutindeni.

Șirul busturilor înălțate pe Aleea de pe Câmpia Libertății începe cu figura dâră, plină de hotărâre neînfricată a Episcopului Ioan Inochentie Micu. El este întemeietorul orașului Blaj și creatorul ideologiei politice care a stat la temelia luptelor purtate, vreme de două secole, de românii din Transilvania, pentru desființarea iobăgiei și dobândirea drepturilor și libertăților egale cu acelea pe care le-au avut națiunile privilegiate ale Marelui Principat – ungurii, secuii și sașii – începând din Evul Mediu și până în 1848.

Pr. Prof. Dr. Ștefan Manciulea*

Um das Jahr 1848
Schritte in Richtung Zukunft

Im Jahre 1848 hatten wir die Große Nationalversammlung des Rumänischen Volkes aus Siebenbürgen in Blaj. Diese Große Versammlung – großartig durch das schlichte, mäßige und würdevolle Auftreten der zehntausenden Fronbauern als auch durch die außergewöhnliche Bedeutung der gefaßten und verabschiedeten Beschlüsse – hat sich in unserer Geschichte als Anbruch einer neuen Epoche eingezeichnet. Die Siebenbürger Rumänen hatten noch keine von einem so starken politischen und sozialen Charakter geprägten Kundgebung im Laufe ihrer bewegten, länger als zwei Jahrtausende alten Geschichte gekannt. Das nationale Bewußtsein war dermaßen stark in der Seele des rumänischen Volkes verankert, dass es in Blaj einen wahren Vulkanausbruch auslöste, dessen Folgen die Zerstörung der alten, politisch und sozial ungerechten Gesellschaftsordnungen des Mittelalters waren, auf deren Trümmern hier eine andere Welt – der Gerechtigkeit, der Gleichheit und der Brüderlichkeit – errichtet wurde⁷⁵.

---

* Er wurde am 6. Dezember 1894 in Straja, Alba, Rumänien) geboren. Er folgte den gymnasialen (1905-1913) und theologischen (1914-1917) Studien in Blaj. Im Zeitraum 1919-1921, besuchte er die Universität in Bukarest und promovierte dort 1937. Er wird Lehrer für Geografie an den Gymnasien "Moise Nicoară" in Arad (1921-1929) und "Sfântul Vasile cel Mare" in Blaj (1929-1937). 1927 wird er zum Priester geweiht. Er war Direktor der Erzbischöflichen Bibliothek und der Gründer des Historischen Museums von Blaj (1939). 1941-1947, war er Professor an der Fakultät für Geografie der Universität in Klausenburg. Weil er unierter Priester war, wurde ihm 1947 der Lehrstuhl entzogen, und 1951 wurde er in den Gefängnissen Jilava, Aiud, Baia Sprie und Caransebeș bis 1955 verhaftet. 1961 wird er erneut verhaftet und bis 1964 in Gherla und Dej eingesperrt. Am 12. Juli 1985 stirbt er in Blaj. Er veröffentlichte vielen Arbeiten über die Geschichte der Moderne von Transsilvanien, an welche wir im Folgenden erinnern: *Die Grenze des Westens*, Blaj 1936, *Die rumänischen Siedlungen in Ungarn und Transsilvanien des XIV-XV Jhs.*, Blaj 1941, *Timotei Cipariu und Astra*, Blaj 1943, *Avram Iancu und Blajul*, Cluj 2000.

⁷⁵ St. MANCIULEA, „Aleea busturilor din Blaj“, in *Buna Vestire*, nr. 1-2 (1976) 111-127

Die zwei Grundeinstellung

Das Werk des Wiedererwachens des nationalen Bewusstseins der Rumänen aus Siebenbürgen wurde initiiert und verstärkt durch den politischen und kulturellen Kampf, den der Bischof Ioan Inochentie Micu aus Blaj schon zu Beginn des 18. Jahrhunderts aufnahm. Er ist der Mann der Providenz, derjenige, der als erster erkannte, dass zwischen der Menschenmasse, die in Leibeigenschaft gehalten war, und ihrer seit Jahrhunderten Ausbeutern ein neues Element einschritt, das ernste Versprechen des Kaisers Leopold I, dass die mit der römischen Kirche vereinten Rumänen gleiche Rechte wie die restlichen privilegierten Nationen des Fürstentums bekommen werden. Ioan Inocentiu Micu ist und bleibt, durch den Kampf, den er begonnen hat, der Initiator der rumänischen Kulturbewegung in Siebenbürgen. „Er hat den Kern gesät, aus dem, nach einigen Jahrzehnten, die kulturell-ideologische und politische Bewegung der Siebenbürgischen Schule entstehen werden sollte“⁷⁶.

Nun „hatten die Rumänen eine Fahne, um die sie sich versammeln konnten, und in der Person des Bischofs hatten sie einen von Angst befreiten Fahnen Träger gefunden“⁷⁷. Die Feinde unserer Nation in Siebenbürgen hatten ihm aber den Tod geschworen. Der Adel, die Aristokratie und die Oligarchie zusammen mit dem Landtag, „indem sie Feindlichkeit und Hass gegen den Bischof erhoben, haben ihn am Hof des Kaisers beschuldigt, mit lügnerischen und hinterlistigen Anschuldigungen, wie dass er gesagt hätte, dass der kaiserliche Hof, nur mit schönen Worten die Rumänen erfreute... Sie sagten, dass der rumänische Pöbel eine zufriedenstellende, hinreichende Existenz durch seinen Status in Siebenbürgen hätte, aber der Bischof wäre derjenige, der den Pöbel anstiftet, und dazu noch dass er ohne das Wissen des Volkes vom kaiserlichen Hof, Vorteile und Befreiungen verlangt, an denen das rumänische Volk sich nicht einmal mehr erinnert, und er dadurch Unruhe im Land stiftet“⁷⁸.

Der Bischof von Blaj, Ioan Inochentie Micu, hat zwei Jahrzehnte lang im Namen der gesamten rumänischen Nation in Siebenbürgen dem kaiserlichen Hof in Wien, zig Beschwerdeschreiben – genannt „Suplice“ –

---

⁷⁶ C. IVASCU, *Istoria literaturii române*, Band I, Bukarest 1909, 303

⁷⁷ N. IORGA, *Istoria literaturii române*, Band III, Bukarest 1933, 71

⁷⁸ V. CHERESTESIU, *Adunarea națională de la Blaj*, Bukarest 1966, 123-124

eingereicht und hat somit neue Kräfte für ihren nationalen Kampf gewonnen.

Nachdem er ins Exil nach Rom gehen muss, führt er den Kampf fort und erträgt Leiden, Schikanen und Krankheit, ohne sich geschlagen zu geben, so dass er in seinen letzten Lebensjahren „eine der dramatischsten Leitfiguren unserer Geschichte darstellt und das Schicksal des Ioan Inochentie Micu steht in Größe und Herzergreifung gegenüber den anderen großen Kämpfer für die soziale und nationale Befreiung des rumänischen Volkes um nichts nach“⁷⁹.

Sein stürmischer Kampf, den er mit fester Kraft und angstfreier Entschlossenheit geführt hat, wurde dann von seinen jungen Anhängern weitergeführt, die in den hohen Schulen des Westens gewachsen waren... In Siebenbürgen ist nun „kein einziger Prediger in der Wüste mit einigen verstreuten Gehilfen, sondern gefeierte Profeten umgeben sich mit verständnisvollen und hingebenden Gehilfen, die das gehörte Wort wiederholen, es für andere verständlich machen, aus ihm neue Wahrheiten für uns ableiten... durch Veräußerung und Fanatismus sowie durch Wahrheit und Liebe zum eigenen Volk wird der Sieg diesmal errungen. Die erwachenden Ideen sind jetzt in den Seelen der Rumänen, der Rumänen auf der ganzen Welt“⁸⁰. Es sind die Koryphäen der Siebenbürgischen Schule, welche die Schulbänke der von Petru Pavel Aron im Herbst des Jahres 1754 in Blaj eröffneten Schulen verlassen haben, zusammen mit ihren Zeitgenossen aus Siebenbürgen und Banat, die das Wissen und die Geschichte erschaffen und diese unter den sich damals bildenden rumänischen Intellektuellen verbreitet haben. Die leuchtenden Sterne der Siebenbürgischen Schule aus Blaj, Gheorghe Sincai, Samuil Micu, Petru Maior und Ioan Budai-Deleanu, haben unserer rumänischen Nation das absolut wertvollste Testament hinterlassen, bedeutend „nicht so sehr durch ihre Latinitätsauffassung, auch nicht wegen ihres geschriebenen Werks, sondern durch das herzergreifende Beispiel, dem Volk unterwürfig zu dienen und ihren Aufruf an die Nachkommen, nicht zu vergessen, dass die Stärke eines Volkes in diesem ständigen Gedankengang und Fluß der

---

⁷⁹ G. IVASCU, *Istoria literaturii române*, Band I, Bukarest 1909, 306

⁸⁰ N. IORGA, *Istoria literaturii române*, Band III, Bukarest 1933, 80

Gefühle besteht, zwischen denen, die seinen Kampf für Gerechtigkeit und Freiheit führen und den Vielen, die den Kampf letztendlich gewinnen”⁸¹.

Die Dunkelheit, in der das Rumänische Volk gehalten wurde, wurde am Ende des 18. und Anfang des nächsten Jahrhunderts erhellt, durch das Erscheinen der drei Leitfiguren am Horizont der rumänischen Literatur – Samuil Micu, Gheorghe Sincai und Petru Maior – die ersten Aposteln der rumänischen Nationalrepräsentation... Ihr Werk war ohne Zweifel bemerkenswert. Ion Heliade Radulescu erkennt dies, als er sich den Jugendlichen seiner Zeit wendet und sagt:

„Aber Brüder, ganz große Männer sind unter denjenigen von euch geworden, die auf der anderen Seite der Karpaten leben... Ihr sollt unseren jungen Leuten die Werke von Paul Iorgovici, Petru Maior, Tichindeal, Sincai vorlesen... und daraus werdet ihr nicht nur unsere Sprache lernen und das was unsere Vorfahren waren, sondern auch das, was ihr sein könntet, wenn ihr deren Lehren folgt. Sie waren alle Opfer im Dienste der Nation. Und Ihr Tod kann ein ewiger Beweis sein, für ihre hohe Aufgabe und die vollkommene Erfüllung dieser”⁸².

Ihre geschichtlichen und philologischen Werke hatten als Hauptziel, das nationale Bewusstsein in den Herzen aller Rumänen zu erwecken. Nicolae Balcescu schreibt: „Wir alle wissen, wer die ersten Aposteln der rumänischen Einheit waren. Wer kennt die glorreichen Namen von Iorgovici, Sincai, Tichindeal, Klein, Lazar, Petru Maior nicht, die durch die Pflege der Sprache und der Geschichte in Schulen, die Stutzpfeiler der rumänischen Nationalität errichtet haben und die Idee ihrer Einheit verbreitet haben”⁸³.

Die von den Koryphäen der Siebenbürgischen Schule initiierte Tätigkeit und Kampf um die Verstärkung des nationalen Bewußtseins wurde mit noch mehr Schwung, Härte und Begeisterung von ihren Nachfolgern aus Blaj in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts fortgeführt. Die rumänischen Gelehrten Simion Barnutiu, Timoteiu Cipariu, Gheorghe Baritiu, Ioan Rusu zusammen mit Eftimie Murgu aus Banat und anderen, führen jetzt auf einem höheren Niveau die Tätigkeit der Siebenbürgischen Schule weiter. Ihre literarischen, geschichtlichen und wissenschaftlichen Werke, die

⁸¹ G. IVASCU, *Istoria literaturii române*, Band I, Bukarest 1909, 319

⁸² Al. P. ILARIAN, *Istoria românilor din Dacia superioară*, Band I, Wien 1851, 241-242

⁸³ N. BĂLCESCU, *Opere*, Band I, Bukarest 1953, 331

zusammengetragen wurden, um die Volksmassen zu erleuchten, hatten das Ziel, immer weitere Kreise ins kulturelle und politische Leben miteinzubeziehen, zur Verstärkung des nationalen Bewusstseins.

Blaj: Zentrum der rumänisch-kulturellen Bewegung in Transsilvanien

Die Stadt Blaj ist das Zentrum der rumänischen kulturellen Bewegung geblieben, bis fast in das Jahr der Revolution 1848. Timotei Cipariu hatte die Bewohner der Stadt Blaj zu einem literarischen Leben angeregt, indem er sie in die europäische Literatur eingeführt hat⁸⁴. Simion Barnutiu fing im Jahre 1831 mit dem Vorschlag an, Philosophie und Recht in rumänischer Sprache zu unterrichten. Durch die Einführung der rumänischen Sprache in den weiterführenden Schulen, hat er den Grundstein zur wahren nationalen Kultur gelegt⁸⁵. Dasselbe Werk stellen auch seine Lehrkollegen fertig: Demetriu Boier, Nicolae Marcu, Ioan Cristoceanu, Aron Pumnul und andere. „Von nun an beginnt in den Schulen in Blaj und im ganzen Land das Nationalbewusstsein immer stärkere und tiefere Wurzeln zu schlagen“⁸⁶.

In den Lehranstalten aus Blaj, durch die Verbindungen gegen den ungarischen Einfluss, gerade weil es nationale Schulen waren, so wie die Wissenschaften mehr oder weniger sich nach den Umständen entwickelten, so stärkte sich das Nationalbewusstsein, das in direkter Verbindung zu den Wissenschaften steht. Die Studenten, die die Schulen aus Blaj abgeschlossen haben, haben sich als die feurigsten Nationalisten ihrer Zeit herausgestellt. Ion Heliade Radulescu hatte recht vor der Kathedrale und den Schulen in Blaj zu behaupten, dass „hier die Sonne der Rumänen aufgegangen ist“.

Am Werk des Wiedererwachens und des Behauptens des rumänischen nationalen Bewusstseins hat um die Zeit der Revolution von 1848 zum großen Teil auch die Presse beigetragen, deren Gründer in Siebenbürgen Gheorghe Baritiu und Timoteiu Cipariu gewesen sind. Gheorghe Baritiu bleibt der größte Journalist in Siebenbürgen. Bis zur

---

⁸⁴ Al. P. ILARIAN, I, 228

⁸⁵ Al. P. ILARIAN, I, 228

⁸⁶ Al. P. ILARIAN, I, 230

Revolution hat kein anderer durch die Presse, auf sozialer und politischer Ebene, einen größeren Einfluss auf die Mitbürger gleicher Nationalität aus allen unseren Provinzen ausgeübt.

Nirgendwo wurde ein Presseorgan mehr willkommen als *Gazeta de Transilvania*, das „gerade damals inmitten der rumänischen Nation“ erschien. *Gazeta de Transilvania* und die Publikation *Foaie pentru minte, inima si literatura*, haben die Rumänen aus der politischen Gleichgültigkeit herausgezogen ... und auf das Feld der Politik geführt, um in Massen gemeinsam für eine glücklichere Zukunft zu wirken ... Sie haben die Rumänen erleuchtet, um sich untereinander verständigen zu können und mit gemeinsamen Kräften das zu erreichen, was ein Einzelner nie hätte erreichen können. Als die Rumänen keine politische Schule hatten, war *Gazeta de Transilvania* die einzige politische Schule, die die Rumänen erzog, damit all die kommenden politischen Veränderungen sie nicht mehr mit ihrem Kinderaltersniveau überraschen konnten, wie sie in früherer Zeiten immer wieder auffanden⁸⁷.

Die Verdienste der Zeitungen von Gheorghe Baritiu für die Kultur und das nationale Erwachen „kann niemand mit Worten beschreiben“⁸⁸.

Obwohl die Publikationen *Gazeta de Transilvania* und *Foaie pentru minte, inima si literatura* einer schweren Zensur seitens der offiziellen Organe des Fürstentums unterlagen, haben es Gheorghe Baritiu zusammen mit seinen Mitarbeitern bewußt geschafft, Ideen über die Wichtigkeit der nationalen Kultur und Sprache, über die Rechte auf ein eigenes Leben, die jedes Volk hat, über die Unterdrückung, die die Leibeigenen ertragen mussten und über den zeitlichen Geist, dem sich veraltete mittelalterliche Institutionen nicht widersetzen können, in die Köpfe der Leser einschleichen zu lassen. Gheorghe Baritiu behauptet in seinen Blättern, dass auch auf der anderen Seite der Karpaten, in den beiden Fürstentümern, das gleiche Volk lebt, dass dieses Volk die gleiche Sprache und Literatur pflegt. Durch die in Brasov veröffentlichten Artikeln und Betrachtungen gewinnen die rumänischen Intellektuellen immer neuere Kräfte für ihren nationalen Kampf⁸⁹.

---

⁸⁷ Al. P. ILARIAN, I, 129

⁸⁸ Al. P. ILARIAN, I, 237

⁸⁹ V. CHERESTESIU, *Adunarea natională de la Blaj*, Bukarest 1966, 123-124

Die Idee für die Gründung einer rumänischen Zeitung in Siebenbürgen entstand das erste Mal um 1836 aus den Gesprächen, die Timotei Cipariu mit seinen Lehrkollegen geführt hatte, allesamt große Denker und Visionäre, die ihre Herzen dem kulturellen Aufschwung des Volkes gewidmet hatten. In Blaj hatte der Vater der rumänischen Philologie die Absicht „diese Zeitung zu gründen, aber die Siebenbürgische Regierung hatte sich ausdrücklich gegen die Erfüllung seines Wunsches ausgesprochen.“ Erst im Jahre 1847 wurde Timotei Cipariu das Erlaubnis erteilt, die Publikation *Organul luminarii* zu veröffentlichen, das „als literarisches Blatt das Bedeutendste im ganzen Dakien war“⁹⁰.

In der ersten Ausgabe des *Organul luminarii* teilt Timotei Cipariu den Lesern seinen kulturellen, nationalen und politischen Glauben mit und behauptet, dass er und seine Mitarbeiter das Ziel verfolgen, in höchst möglichem Maße an die „Bildung des Geistes und des Herzens des rumänischen Volkes“ beizutragen⁹¹. In *Organul Luminarii* und in *Învatatorul poporului* – die Zeitung, die Timotei Cipariu für die rumänischen Leser aus den Dörfern veröffentlichte, brachte der Redakteur den Vorschlag, in jeder Ausgabe nicht nur über die wichtigeren politischen Veranstaltungen aus Moldavien und Walachei, sondern auch über die aus Europa zu schreiben. So verurteilt er die Übergriffe der Landbesitzer und der Herren gegen die Bauern, indem er zeigt, dass „der Besitz die Laster und die Greultaten ermutigt.“ Die Herren Besitzer aus Walachei beschuldigt er, „weil sie die Leibeigenen als eine Herde Viecher gehalten haben, die ihren Geiz und ihre Selbstsucht befriedigen sollte“⁹².

Die Versammlung vom Blaj und die Rumänischen Fürstentümer

Das nationale Bewusstsein der Rumänen wurde auch durch die Werke und Artikeln der Schriftsteller und Dichter aus den Fürstentümern bestärkt, die von Gheorghe Baritiu in Brasov veröffentlicht wurden. Im *Gazeta* und im *Foaie* werden viele Gedichte und Schreiben von Alexandri, Alexandrescu, Boliac, Donici, Negruzzi, Balcescu, Kogalniceanu, Ghica, Al. Treboniu-Laurian, Ion Ionescu de la Brad und anderen veröffentlicht,

---

⁹⁰ Al. P. ILARIAN, I, 233

⁹¹ T. CIPARIU, *Organul luminarii*, nr. 1, 1847

⁹² V. CHERESTESIU, *Adunarea nationala de la Blaj*, Bukarest 1966, 124

die allein durch ihr Dasein beweisen, dass das rumänische Volk ein Recht auf eigene Existenz hat, und die durch ihre Schreiben beweisen, dass die Rumänen keine Fremdsprache brauchen, um sich zu bilden und um aufzusteigen.

Die engen Freundschaftsverbindungen zwischen den rumänischen Gelehrten aus Siebenbürgen und den Intellektuellen aus Muntenien und Moldavien haben sich nach 1830 gefestigt. Die Beziehungen, die insbesondere Gheorghe Baritiu und Timoteiu Cipariu mit einigen bedeutenden Politikern und Gelehrten aus den Fürstentümern hatte, haben viel zur Verfestigung des nationalen Bewusstseins unter den Rumänen in Siebenbürgen beigetragen. Die tief im Volk verankerte Idee der Einheit der Rumänen von überall hat von den Gedanken der gebildetsten Rumänen Besitz ergriffen.

Das war die allgemeine Stimmung, die im Frühjahr 1848, die Idee der kulturellen, wirtschaftlichen und sozialen Befreiung in den Herzen der Rumänen von überall wachsen lies. Nicolae Balcescu schreibt: „Die rumänische Revolution von 1848 war keine unregelmäßige, vorübergehende Erscheinung, ohne Vergangenheit und ohne Zukunft gewesen, ohne einen anderen Beweggrund als der zufällige Willen einer Minderheit oder die allgemeine europäische Bewegung. Die gesamte Revolution war die Gelegenheit und nicht der Beweggrund der rumänischen Revolution gewesen. Ihr Beweggrund verliert sich in längst vergangenen Zeiten. Was sie geschaffen hat, sind achtzehn Jahrhunderte voller Mühen, Leiden und die Arbeit des rumänischen Volkes an sich selbst⁹³.

Der ausgeglichene und überlegte Timoteiu Cipariu begrüßte ebenfalls die revolutionären Ereignisse von Pesta und Pojon. Er schrieb im *Organul Luminarii* am 31. März: „Ungarn, hat mit einem Schlag alle Rechte zunichte gemacht, bis auf den Grund... dort sind aber wie auf einem gefegten Tisch nichts anderes geblieben als König, als Dynastie, Freiheit und Gleichheit der Rechte und Pflichten für alle ihre Bürger gleichermaßen... Die Stimme der Zeit, besser gesagt, die Gewalt der Ereignisse, pustet vom Pfad der Ereignisse, pustet vom Pfad der Freiheit der Völker, wie Pulver, alle Hindernisse der Ketten und der Verschlüsse, die ihre Schritte seit Jahrhunderten bremsen⁹⁴.

---

⁹³ N. BĂLCESCU, *Foaie pentru minte, inimă și literatură*, nr. 12, 1848

⁹⁴ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 31 März 1848

Indem er mit Freude den Ablauf der revolutionären Ereignisse aufnahm, führte er fort: „Die Kunden, die uns aus der Hauptstadt Österreichs, Ungarns und Siebenbürgens erreichen, die von höchster Bedeutung sind, die in ähnlicher Weise bisher noch nie dagewesen sind, Kunden über den Fortschritt in Richtung Freiheit und über die Verbrüderung der Völker ... überfluten uns“⁹⁵.

In der unmittelbaren Zeit vor der Großen Nationalversammlung in Blaj verbinden sich die sozialen und die nationalen Forderungen immer enger in den Reihen der Gelehrten und der jungen Intellektuellen aus Siebenbürgen. Fast die ganze rumänische Intellektualität blickt mit unaussagbarem Vertrauen in die Zukunft, in der es keine bedrückenden Privilegien mehr geben wird, und in der die Devise der Revolution, Freiheit, Gleichheit und Brüderlichkeit herrschen wird.

Die Generation der Gelehrten war diejenige, die die Revolution von 1848 vorbereitet und bewerkstelligt hat. Nicolae Balcescu schreibt über dieses Werk, das sich in den Herzen aller Rumänen durch die Intellektuellen, Gelehrten und Literaten eingemistet hat: „Eine der hellsten Taten dieses wundervollen 18. Jahrhunderts ist ohne Zweifel die Auferweckung der rumänischen Nation in Siebenbürgen, nach einem tiefen Schlaf und einer tausendjährigen Unterdrückung, die sie bedrückte. Noch nie lag eine Nation länger in der Unterdrückung! Noch nie ist eine Nation schneller und in einer kürzeren Zeit auferstanden“⁹⁶.

Die revolutionäre Bewegung in Siebenbürgen beginnt mit den Kundgebungen in den Monaten März und April 1848, die an das ganze rumänische Volk gerichtet waren. Sie drücken die Beflügelung des Geistes der rumänischen Intellektualität aus, den starken Glauben, dass auch für unser Volk die ersten Strahlen der Freiheit dämmern.

Simion Barnutiu druckt am 24. März in Herrmannstadt seine „Proklamation“, die er rasch in einigen Kopien der rumänischen Jugend in Blaj, Cluj, Targu Mures und Brasov entsendet hat, mit der Verpflichtung, dass alle sie kopieren und in ihre Dörfer weiterschicken sollten. Dort sollten die Priester sie in den Kirchen dem Volk bekannt machen. Simion Barnutiu schreibt: „Heute ist der Tag der Auferstehung der toten Völker. Hört ihr Rumänen! Ihr seid bisher politisch tot gewesen,

---

⁹⁵ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 18. März 1848

⁹⁶ N. BĂLCESCU, *Opere*, Band I, Bukarest 1953, 232

Einemilliondreihunderttausend und mehr Rumänen, ihr habt als Nation auf der Welt nicht existiert... Heute ist der Tag an dem unser Recht wiedergeboren wird⁹⁷.

Simion Barnutiu verlangt an erster Stelle, dass die rumänische Nation aus Siebenbürgen als politischen Nation anerkannt werden soll. „Die Ungarn rufen zur Vereinigung mit den Siebenbürger aus ... Wir, Rumänen wollen nichts darüber hören, bis die rumänische Nation wieder an das politische Schaffen zurückgestellt wird, von dem ihr sie entkleidet habt. Ihr habt unsere Nation so behandelt, wie es euch gefallen hat. Ihr habt in euren Schriften gesagt, dass die Rumänen, die älteste Nation in Siebenbürgen, nur Geduldete sind, ihr habt sie aus den höchsten Ämtern des Landes ausgewiesen und habt die besten Ämter für euch behalten⁹⁸“.

Simion Barnutiu rät den Bauern und ermutigt sie dazu, mit Härte und Entschlossenheit „die Abschaffung der Leibeigenschaft“ zu verlangen, „weil, indem ihr einige zehn hunderte Jahren für nichts auf den Feldern der Herren geschuftet habt, habt ihr mindestens hundertmal den Boden bezahlt, der euch euer tägliches Mahl von einem Tag auf den anderen gab, um so mehr, weil ihr diese Erde mit Würde für nichts bezahlt habt, weil sie euer gewesen ist und weil für sie unsere rumänischen Vorfahren, zusammen mit Traian unser Vorvater, ihr Blut vergossen haben, damit sie euch gehört“.

Das neue, sehr wichtige Element, das Simion Barnutiu in die Politik der Rumänen aus Siebenbürgen einbringt, ist die Proklamierung der rumänischen Nation als eigenständige Nation mit nationaler Autonomie auf eigenem Territorium, so wie die Sachsen und die Seckler ihr eigenes Land hatten.

Nachdem der Inhalt der Proklamationen von Simion Barnutiu bekannt geworden war, fangen die intellektuellen Rumänen aus Cluj, Targu Mures, Brasov, Muntii Apuseni und anderen Zentren auch an, in ihren Versammlungen die Anerkennung der Rumänen als politische Nation zu fordern. Die rumänischen Intellektuellen aus Banat und Crisana schliessen sich herzlich der revolutionären Bewegung an. Gheorghe Baritiu schreibt in *Gazeta de Transilvania* am 29. März: „Sie sind bereit auf Frieden und

---

⁹⁷ S. DRAGOMIR, *Revoluția românilor din Transilvania din anii 1848-1849*, Klausenburg 1946, 102

⁹⁸ S. DRAGOMIR, 108. G. BOGDAN-DUICA, *Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu*, Bukarest 1924, 76

Brüderlichkeit mit den Ungarn und mit anderen Nationalitäten zu achten, aber nur unter der Bedingung der vollen nationalen Gleichheit⁹⁹.

Die Siebenbürgische Regierung zusammen mit den hohen Beamten der Komitaten verfolgten mit Besorgnis die Wirkung der rumänischen Intellektuellen inmitten des Volkes. Nach den Versammlungen der Jugend in Cluj und Targu Mures trifft Avram Iancu zusammen mit einigen Kollegen aus der „Kanzlei“ in Blaj ein. Nach Gesprächen, die er hier mit Timotei Cipariu und anderen Lehrern hat, schlagen sie vor, eine Versammlung zu organisieren, an der alle Rumänen teilnehmen können, unabhängig von ihrem Glauben. Die Leute aus Blaj, insbesondere die Theologiestudenten aus dem Seminar und die Schüler der höheren Klassen des Gymnasiums, empfangen herzlich die Vorschläge der Kanzleibeamten aus Targu Mures.

Aron Pumnul, Lehrer für Philologie, das Herz und die Seele der Jugend in Blaj, verfasst eine „Proklamation“ an das Volk, in der er zur Versammlung in Blaj am 30. April aufruft. Hier wird die Masse der Rumänen ihre Schmerzen vortragen und die Rechte fordern, die ihr zustehen. Aron Pumnul schreibt in seiner Proklamation: „Die Rumänen wollen ihr Recht nicht mit Hilfe von Waffen erlangen, sondern indem sie den gesunden Verstand aufrufen“.

Die Proklamation wurde hundertfach von den Seminarteilnehmern kopiert und die Studenten, die in die Osterferien zu den elterlichen Häusern aufbrachen, nahmen sie mit. Jeder von ihnen sollte dem Volk – durch die Priester – den Inhalt der Proklamation kundgeben und die Bauern aufrufen, so viele wie möglich an die Versammlung vom 30. April teilzunehmen, die die Befreiung aus der Jahrhunderte langen schandhaften Unterdrückung bringen wird¹⁰⁰.

Entgegen aller Maßnahmen der Regierung und der Verbote der Verwaltungsbehörden fand die erste Volksversammlung der Rumänen in Blaj am 30. April, am „Weißen Sonntag“ statt. Vor einigen tausend Bauern haben junge Kanzleibeamte ihre entflammten Reden vorgetragen und haben dem Volk verkündet, dass die Leibeigenschaft abgeschafft wird, und dass die seit Jahrhunderten unterdrückte rumänische Nation ihre Rechte, sowie alle anderen Nationen der Erde: die Ungarn, die Seckler und die Sachsen, erhalten wird.

---

⁹⁹ V. CHERESTESIU, *Adunarea națională de la Blaj*, Bukarest 1966, 367

¹⁰⁰ V. CHERESTESIU, 218-220

Am folgenden Tag teilte Timotei Cipariu in *Organul Luminarii* den Lesern mit, wie die Versammlung der leibeigenen Bauern verlaufen war. „Dieses Volk, gebrannt von der Sonne und vom Durst, hat stundenlang ausgeharrt, ohne sich eine Spur von der Stelle zu rühren. Kein einziger Tropfen eines Getränkes der Trunkenheit kam auf seine Zunge.

Die Begeisterung mit der es die herzlichen Worte und die Zurufe der Sprecher zuhörte, waren unermäßig.

Wer wird noch sagen, dass das rumänische Volk ein wildes Volk ist? Wer solche Zweifel haben sollte, schade, dass er nicht nach Blaj am Tag des Weißen Sonntags gekommen ist, um dieses Volk zu sehen und um sich zu überzeugen. Wir glauben und wünschen, dass sich das rumänische Volk immer mit der gleichen Höflichkeit wie am gestrigen Tag verhalten wird. Dann kann sein Schicksal in der Zukunft nur glücklich verlaufen¹⁰¹.

Die Versammlung vom 3/15. Mai 1848

Die Versammlung vom Weißen Sonntag hat diejenige vom 3.-15. Mai vorbereitet: Am 30. April haben sich die in Blaj versammelten Bauern gänzlich überzeugt, dass sie in ihrem Kampf gegen die Landherren und gegen die Behörden des Fürstentums nicht alleine waren, sondern ihnen eine bedeutende Anzahl entflammten Jugendlichen beistanden, die bereit waren, mit Entschlossenheit und Mut ihre Ideale zu erfüllen, den Mißbräuchen der Beamten entgegen zu treten, weil sie keine Angst hatten auf der Seite der Bauern zu kämpfen. Die Bauernbewegung für die Befreiung aus den Ketten der Leibeigenschaft verflochtete sich mit dem Streben der rumänischen Intellektuellen nach einem Platz in der Führung des Landes. Die Bauernschaft findet bei der Versammlung vom 30. April ihre Anführer, in denen sie ihr ganzes Vertrauen setzt. Die Bewegung der revolutionären Intellektuellen verbrüdert sich mit der Bewegung des Volkes, die Verbindung zwischen den Bauernmassen und den jungen revolutionären Intellektuellen verstärkt sich.

Nach der Versammlung vom 30. April wurde die gesamte Bauernschaft in Siebenbürgen von einer großen Erregung und einer kochenden Stimmung erfasst. Die Bauernbewegungen nahmen an manchen Stellen die Gestalt von wahren Aufständen an. Die Regierung, die

---

¹⁰¹ T. CIPARIU, *Organul luminării*, 21. April 1848

Verwaltungsbehörden und die ungarischen Adeligen waren von Angst beherrscht und erwarteten täglich den Ausbruch des Aufstandes im Lande. Ende April und Anfang Mai hat die Regierung, um die Bauern einzuschüchtern und zu terrorisieren, in fast allen Ecken Siebenbürgens den Ausnahmezustand – das sogenannte „statarium“ – ausgerufen. Danach haben sie in fast allen Dörfern Galgen und in vielen anderen sogar einen tief in die Erde gesteckten Pfahl neben den Galgen aufgestellt¹⁰².

Vor der Versammlung vom 3.-15. Mai wussten fast alle Intellektuellen mit erhellten Köpfen, dass die Rumänen in Siebenbürgen an einer Wegzweigung angelangt waren: in der großen Nationalversammlung wird der Weg entschieden, den die Rumänen von nun an beschreiten werden. Die Hetze gegen die Bauernmassen nach dem 30. April sowie die Verfolgung und Verhaftung vieler jungen Intellektuellen haben den Strom, den Simion Barnutiu vertrat, der die Anerkennung der rumänischen Nation im politischen Sinne forderte, nur noch mehr verstärkt.

Die Intellektuellen, die die Versammlung vom 30. April geleitet haben, richten sich vor der Versammlung vom 3.-15. Mai wieder an das Volk mit einem Flugblatt, in dem sie sagen:

„Wir, euere Brüder, die uns zu sechstausend am Tag des Weißen Sonntags in Blaj versammelt hatten. Wir geben brüderlich Kund, dass wir uns dort verständigt und verpflichtet haben, uns in Blaj vom 3.-15. Mai wieder zu versammeln, aber nicht nur fünftausend, sondern fünfzigtausend, sechzigtausend und mehr. Und warum so zahlreich, Brüder? Wir antworten: weil, wenn wir uns wenige versammeln, werden uns unsere Böswilligen fangen und mit uns die Kerker füllen.

Brüder! Die Macht ist jetzt in der Hand des Volkes, wenn wir nicht zu Tausenden nach Blaj gekommen wären, hätten sie unsere Beschützer gefangen und hätten sie verhöhnt... Bereitet euch vor, kommt gut bewaffnet zu der Volksversammlung, so wie die Ungarn zu ihren Versammlungen gehen... nicht um euch über jemand herzumachen, sondern nur um euch zu verteidigen... Wenn ihr nicht kommt, werdet ihr genauso unglücklich sein wie bisher... Nochmals Brüder! Wer kein Leibeigener mehr sein will, soll dann nach Blaj kommen¹⁰³.

---

¹⁰² G. BARITIU, *Părți alese din istoria Transilvaniei*, Band II, Hermannstadt 1890, 77

¹⁰³ V. CHERESTESIU, *Adunarea națională de la Blaj*, Bukarest 1966, 403-404

Die Seminarstudenten und die Schüler des Gymnasiums in Blaj haben sich nach der Versammlung vom 30. April sofort aufgemacht, Siebenbürgen kreuz und quer zu durchlaufen, um das Volk zur zweiten Nationalversammlung zu rufen, die für die Tage des 3.-15., 4.-16. und 5.-17. Mai beschlossen war. Die Intellektuellen, geführt von Simion Barnutiu stellen das Programm der Versammlung zusammen, in einer Konferenz, die in Sibiu stattgefunden hat. Das Programm umfasste drei Punkte...

1. Die Kundgebung der Unabhängigkeit der rumänischen Nation
2. Das Ablegen des nationalen Schwurs
3. Der Protest gegen die Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn

Alle Nationalisten* (*Hiermit werden alle Rumänen gemeint, die für die Idee der Nationalen Einheit in Siebenbürgen eintraten) haben diese drei Punkte erhalten¹⁰⁴.

Der nationale Strom, der die Herzen der meisten Intellektuellen entflammt hatte, wurde verstärkt, durch die Rückkehr einiger Siebenbürger Lehrer, die durch den nationalen Druck, den die ungarische Regierung ausübte, gezwungen waren, ihr Geburtsland zu verlassen und sich in die Fürstentümer abzusetzen. Nun kamen zurück nach Siebenbürgen: August Treboniu Laurean, Constantin Roman, Ioan Axente Severu, Nicolae Balasescu, Aron Florian, Vasile Maiorescu, Petru Cuci, Iuniu Armatu. Ioan Maiorescu wurde daran gehindert zurückzukehren und Nicolae Balasescu, der sich wünschte an diese Versammlung teilzunehmen, wurde die Ausstellung seines Passes verweigert¹⁰⁵.

Die Regierung in Moldavien hat es nicht geschafft, die Teilnahme einiger entflammten moldavischer Patrioten an die Versammlung in Blaj zu verhindern. Diese hatten sich nach der niedergeschlagenen revolutionären Bewegung aus Iasi in Brasov und Sibiu niedergelassen. In Blaj nahmen an der großen Volksversammlung teil: Gheorghe Sion, Alecu Russo, Lascar Rosetti, Nicolae Ionescu, Ion Curius, Costache Negri, Petrache Casimir, Alexandru Cuza, Vasile Alecsandri und andere¹⁰⁶.

Die große Nationalversammlung in Blaj – die Rumänen kannten bis dahin nichts dergleichen – fand vom 2.-14. Mai statt. Nach der offiziellen

¹⁰⁴ R. PANTAZI, *Simion Bărnuțiu*, Bukarest 1967, 24

¹⁰⁵ V. CHERESTESIU, *Adunarea națională de la Blaj*, Bukarest 1966, 422. G. BOGDAN-DUICA, *Viața și ideile lui Simion Bărnuțiu*, Bukarest 1924, 87

¹⁰⁶ G. BOGDAN-DUICA, 76

Messe, die in der Kathedrale abgehalten wurde, hat dort Simion Barnutiu seine berühmte Rede gehalten. Die Rede ist unerreichbar und die von ihm ausgesprochenen Grundgedanken wurden zur grundlegenden Norm für das Denken und Handeln der Rumänen aus Siebenbürgen und für ihren weiteren politischen Kampf.

Der Wert der Redeabschnitte, in denen Simion Barnutiu die gerechten Wünsche des Volkes im Kampf für das Erlangen der nationalen Rechte ausspricht, ist nicht zu verleugnen. Simion Barnutiu verlangte „die Abschaffung der Leibeigenschaft, für die sich sogar die Toten vor Freude im Grab wenden würden.“ Er verlangte noch zusätzlich, dass die Volksversammlung „die Freiheit und die Unabhängigkeit der rumänischen Nation kundgeben sollte.“ Die Menschen und die Nationen haben das Recht frei zu leben, weil „je mehr sich eine Nation wertschätzt, desto stärker liebt sie ihre Freiheit... weil sie sich bewusst ist, dass es ohne Freiheit keine Ehre auf der Erde gibt, und das Leben der Nation ohne Ehre, ist bitterer als der Tod“¹⁰⁷.

Indem er das Problem und die Folgen der Vereinigung Siebenbürgens mit Ungarn analysiert hat – Vereinigung, die von der ungarischen Regierung beschlossen war – zeigte Simion Barnutiu, dass „die Ungarn, durch diese Vereinigung, fürs erste alle Privilegien Siebenbürgens auslöschen wollten, und zusammen mit diesen Privilegien auch alle nichtungarischen Völker auslöschen wollten, um aus allen eine Nation zu schaffen, die sich die größte und stärkste ungarische Nation nennen soll“.

Zu der Frage: „Die Vereinigung steht vor der Tür, was sollen wir tun?“ antwortet Simion Barnutiu: „Indem sie sich von überall her zu dieser Feier zusammengeschlossen hat, wirft die rumänische Nation die Unterdrückung der ungarischen Verfassung ab, die ihre Persönlichkeit zunichte gemacht hat... Sie gibt feierlich Kunde, dass sie sich von nun an nur noch durch die Gesetze, die im Dienste des Landtages gestellt werden, verpflichtet erkennt, wo auch sie nach Recht und Ordnung vertreten sein wird, und sie wird sich nur nach den Worten jener Vertreter richten, die aus ihren Reihen gewählt werden. Die rumänische Nation gibt den zusammenlebenden Nationen Kunde, dass sie durch ihren Wunsch, als selbständige Nation zu bestehen und sich selbst zu organisieren, keine

---

¹⁰⁷ S. DRAGOMIR, *Revoluția românilor din Transilvania din anii 1848-1849*, Klausenburg 1946, 176-177

feindlichen Absichten gegenüber anderen Nationen hat, und sie das gleiche Recht für alle anerkennt, möchte dieses Recht mit Ehrlichkeit respektieren, verlangt aber, dass auch sie mit dem ihr gebürtigen Respekt gerecht behandelt wird, folglich wird sie anderen Nationen nicht unterwürfig sein, sondern möchte gleiches Recht für alle¹⁰⁸.

Die Rede wurde von all denen, die an der Konferenz in der Kathedrale teilgenommen haben, mit langem Applaus als Zeichen ihrer Zustimmung begrüßt. Die Rede hat einen starken Einfluss auf die in Blaj, an diesen großartigen Tagen versammelten rumänischen Intellektuellen ausgeübt, und hat somit in besonderem Maße zur Stärkung der rumänischen Bewegung für nationale Vereinigung gewirkt. Auch bei den aus Moldavien und Muntenien geflüchteten Patrioten, die bei der Versammlung anwesend waren, hat die Rede einen starken Eindruck hinterlassen.

Die große Nationalversammlung der Rumänen aus Siebenbürgen fand zwischen dem 2.-14. und dem 5.-17. Mai 1848 auf dem Freiheitsfeld in Blaj statt. Sie ist die größte Kundgebung der rumänischen Volksmassen für die Abschaffung der Leibeigenschaft und für die Eroberung der Garantien eines freien nationalen Lebens gewesen. Timoteiu Cipariu schreibt in *Organul luminării*: „Dieser Tag, der von tausenden nach Freiheit dürstenden Menschen wie der Tag der Vergeltung erwartet war, und von vielen gefürchtet wurde, ist nun gekommen.“

„Weil die anwesende Volksmenge von mehr als 40000 Menschen weder vor der Kathedrale noch in den Seitenstrassen genügend Platz hatte, wurde beschlossen, dass die Arbeiten der Versammlung in der weiten Uferwiese des Flusses Târnava Mare fortgesetzt werden sollten. Hierher kamen die zehntausenden Bauern, die den Platz vor der Kathedrale auf die Ratschläger und Ermunterungen der jungen Intellektuellen – vom Volk Tribunen genannt – verliessen“ und auf dem Freiheitsfeld angelangt, setzten sie sich in Gruppen zusammen, um Platz zu schaffen, damit man zur Haupttribühne durchgehen konnte. An dieser Bühne saßen dann die zwei Präsidenten, die Bischöfe Ioan Lemeni und Andrei Saguna zusammen mit den zwei Vizepräsidenten, den zehn Sekretären, mit den Vertretern der Siebenbürgischen Armee und der Regierung. Die Versammlung bot das Bild eines riesigen Lagers in Sternform. Simion Barnutiu, angekommen am Rednerpult, liest die vier Programmpunkte der Versammlung vor. Danach

---

¹⁰⁸ S. DRAGOMIR, 178

folgt die Vorlesung des erschütternden Schwurs, der von den zehntausenden Bauern, unter denen sich Intellektuelle aus Siebenbürgen zusammen mit entflammten Revolutionären aus Moldavien und Walachei vermischt hatten, ausgesprochen wird. Mit den Augen zum Himmel gerichtet und mit der rechten Hand auf dem Herzen hat die Bauernmenge, die seit Jahrhunderten auf die Befreiung von der Unterdrückung wartete, Rechte und Freiheiten seit ihren Vorfahren geträumt hatten, den Schwur ausgesprochen:

„Ich schwöre, dass ich unsere rumänische Nation auf dem gerechten und gesetzlichen Weg immer unterstützen werde, ich werde sie mit allen Kräften, und gegen jeden Angriff oder Unterdrückung verteidigen; dass ich nie gegen die Rechte und Interessen unserer Nation handeln werde, sondern ich werde das Gesetz und unsere rumänische Sprache, sowie die Freiheit, Gleichheit und Brüderlichkeit verteidigen. Nach diesen Prinzipien werde ich alle siebenbürgischen Nationalitäten respektieren und werde die gleiche Achtung von ihnen bekommen. Ich werde nicht versuchen jemanden zu unterdrücken, aber ich werde auch nicht unter der Unterdrückung anderer leiden. Ich werde so gut ich kann helfen, die Leibeigenschaft abzuschaffen, die Industrie und den Handel voranzutreiben, die Gerechtigkeit zu erhalten, das Wohltun der Menschheit, der rumänischen Nation und unseres Landes voranzutreiben¹⁰⁹.

Es ist ein Tag voller Größe und Begeisterung gewesen, der sich mit goldenen Buchstaben in die so gerüttelte Geschichte unseres Volkes eingepägt hat, und der ewig erwähnt sein wird, solange eine einzige rumänische Seele auf der Welt ist.

Am zweiten Tag der Versammlung auf dem Freiheitsfeld, am 4.-16. Mai, liest August Treboniu Laurean das aus 16 Punkten bestehende und unter dem Namen „Nationale Petition“ bekannte Programm von der Haupttribüne aus. Die versammelte rumänische Nation, die sich auf den Prinzipien der Freiheit, der Gleichheit und der Brüderlichkeit stützt, fordert im ersten Artikel die Unabhängigkeit der rumänischen Nation, die eigenen Vertreter im Landtag in Verhältnis zu der Größe der Nation, sie soll ebenfalls im gleichen Verhältnis Beamte in allen Bereichen der Verwaltung, der Gesetzgebung und dem Militär haben, sie soll sich der eigenen Sprache in allen ihren Angelegenheiten bedienen können, sowohl in der

---

¹⁰⁹ Al. P. ILARIAN, *Istoria românilor din Dacia superioară*, Band II, Wien 1852, 233

Gesetzgebung als auch in der Verwaltung, und sie soll jedes Jahr eine Generalversammlung einberufen können.

Im zweiten Artikel wird die Unabhängigkeit der Rumänischen Kirche, gleich welcher Konfession und gleiche Rechte wie die anderen Kirchen Siebenbürgens gefordert.

Im dritten Artikel wird die sofortige Abschaffung der Leibeigenschaft gefordert, ohne eine Entschädigung von den Leibeigenen Bauern zu verlangen, sowohl in den Komitaten als auch in den Bezirken und an den Militär- und Grenzposten gefordert. Es wurde ebenfalls die Abschaffung der Pflichtgaben gefordert.

Im vierten Artikel wird die industrielle Freiheit für die Bürgerschaft gefordert, die Handelsfreiheit durch Abschaffung der Kastenberufe, der Vorrechte und Hindernisse, und die Schliessung von Handelsbeziehungen mit den Nachbarländern. Die Auflösung der Zölle an den Grenzen sollte zur Förderung der wirtschaftlichen Beziehungen der rumänischen Länder führen, was als Grundlage ihrer zukünftigen politischen Vereinigung dienen sollte.

Zu den anderen wichtigen Forderungen zählen noch: die freie Wortäußerung und die Abschaffung der Zensur, die Absicherung der persönlichen Freiheit und die Freiheit der Versammlung, die Gründung von Schwurgerichten, das Recht der rumänischen Nation eigene Nationalgarden zu organisieren, die Bildung einer gemischten Kommission für die Einteilung des Bodens und der Wälder und für die Lösung der Prozesse für den Besitz der gemeinsamen Ländereien und die Felder der Leibeigenen, die Gründung von rumänischen Grundschulen in Priesterseminarien, sowie die Gründung einer Universität, die mit Staatsgeldern aus der Schatzkammer ausgestattet werden sollte, eine neue Verfassung für Siebenbürgen sollte geschrieben werden, von einer Verfassungsversammlung an der alle Nationen des Landes teilnehmen sollten, auf der Grundlage der Freiheit, der Gleichheit und der Brüderlichkeit.

Im letzten Artikel wurde gefordert: „die Vereinigung mit Ungarn“ sollte nicht verhandelt werden, „bis die rumänische Nation eine berücksichtigte und organisierte Nation sei, mit engültigem Entscheidungswahlrecht in den Gesetzeskammern, und auch wenn der

Landtag Siebenbürgens diese Einigung mit uns oder ohne uns verhandeln wolle, so spricht sich die rumänische Nation entschieden dagegen”¹¹⁰.

Die nationale Idee, der Gedanke, dass Siebenbürgen ein Land der Rumänen werden muss, dass sie sich mit Muntenien und Moldavien vereinigen soll, hat nicht nur die Intellektuellen erfasst, sondern auch weite Schichten der Bauernschaft. Hier, auf dem Freiheitsfeld in Blaj haben die zehntausenden Leibeigene ihren Wunsch und ihren Willen ausgesprochen, und haben gerufen, damit die ganze Welt sie hört: „Wir wollen uns mit dem Land vereinigen” das heißt, dass Siebenbürgen zusammen mit den rumänischen Fürstentümern eine einzige politisch-territoriale Einheit bilden sollen¹¹¹.

Die Nationalversammlung in Blaj hat in besonderem Maße die Entwicklung der revolutionären Ereignisse in Moldavien und Walachei beeinflusst. Die würdevolle Haltung der Bauern, die nach Blaj gekommen waren, hat die muntenischen und moldavischen Patrioten, die an der Versammlung teilgenommen hatten, tief bewegt. Am 12.-24. Mai wird in Brasov das Dokument mit dem Titel „*Principiile noastre pentru reformarea patriei (Unsere Prinzipien für die Reformierung des Heimatlandes)*” verfasst, das von Teodor Sion, Costache Negri, Lascar Rosetti, Vasile si Ioan Alecsandri, Gheorghe Cantacuzino, M. Costache (Costachi Epureanu), Alecu Russo, Grigore Bals, Zaharia Modolvan, Petru Cazimir, I. E. Curius, Cheorghe Sion, Nicolae Ionescu unterzeichnet wurde. Fast alle, die unterschrieben haben, hatten an der Versammlung in Blaj teilgenommen.

Eine besondere Wichtigkeit haben die punkte 1 und 3 der „*Prinzipien*”, die die Enteignung der Landbesitzer und die Verteilung des Grundbesitzes an Bauern beschliessen. In diesen Punkten spiegelt sich nicht nur der Einfluss des dritten Punktes der Beschlüsse aus Blaj wider, sondern auch der tiefe Eindruck den die zehntausenden, auf dem Freiheitsfeld versammelten Bauern auf die moldavischen Patrioten hinterlassen haben.

Die revolutionäre Bewegung in der Walachei wurde vom 11.-23. Juni 1848 ausgelöst. Die muntenischen Revolutionären haben versucht jede Gelegenheit für eine engere Zusammenarbeit mit den revolutionären Kräften aus Siebenbürgen und Moldavien auszunutzen. Über dieses Handeln schrieb Nicolae Balcescu: „die Revolutionären aus der Walachei waren davon

---

¹¹⁰ Al. P. ILARIAN, II, 246-249

¹¹¹ A. OTETEA, *Istoria poporului român*, Bukarest 1972, 371

überzeugt, dass sie dem Beispiel der Siebenbürger folgen müssten, sie waren sich aber bewusst, dass das politische Umfeld ihnen nicht erlauben würde, ihr Programm mit der Debatte der nationalen Einheit zu beginnen, aber sie haben die Solidarität, die sie mit allen Zweigen der rumänischen Nation verbindet nie aus den Augen verloren. Sie haben die Rechte Moldaviens und der Walachei verteidigt und gleichzeitig dafür gekämpft und sie haben sowohl vor, während und nach der Revolution von 1848 sogar vor den Ungarn und vor Europa die Rechte der Rumänen in Siebenbürgen, Banat und Ungarn verteidigt und verteidigen sie immer noch”¹¹².

Schlußfolgerungen

Am 17. Mai 1973 fand in Blaj die Enthüllungsfeier der Büsten statt. Nachdem der Reihe nach vor jeder Büste der jeweilige Name ausgesprochen wurde, schritten je ein Mädchen und ein Junge in Richtung des Denkmals des heraufbeschwörten Revolutionshelden mit den Armen voller Blumen und indem sie die Blumen auf den Sockel aufstellten, haben sie ihnen gleichzeitig mit den reichen Blättern der Natur die Dankbarkeitsblumen der ganzen Rumänischen Nation gewidmet.

Vor jeder Büste wachten Mitglieder der patriotischen Garden für die Vorbereitung der Jugend zur Verteidigung des Landes zusammen mit Dorfbewohnern, angezogen in der schönen Volkstracht dieser Gegend. Ihre Anwesenheit und ihr Auftreten war ein Symbol dafür, dass das lebendige Feuer des Patriotismus von unseren großen Revolutionsvorfahren der Jahren 1848-1849 übernommen wurde und dass es mit derselben Würde und Entschlossenheit jetzt und für die Ewigkeit getragen wird. Die Enthüllungsfeier bat eine würdige Huldigung voller Erkenntlichkeit denjenigen dar, welche, ohne Angst vor den Tod, für die große politische und nationale Sache unseres rumänischen Volkes allerorts kämpften.

Die Reihe der an der „Allee“ vom Freiheitsfeld errichteten Büste fängt mit der unbeugsamen Figur voller Entschlossenheit des Bischofs Ioan Inochentie Micu an. Er ist der Gründer der Stadt Blaj und der Schöpfer der politischen Ideologie, die das Fundament für den Kampf bildete, der zwei Jahrhunderte lang vom Mittelalter bis 1848 von den Rumänen in Siebenbürgen, für die Abschaffung der Leibeigenschaft und die Eroberung

---

¹¹² N. BĂLCESCU, *Opere*, Band I, Bukarest 1953, 335

von gleichen Rechten und Freiheiten, wie die privilegierten Nationen des großen Fürstentums – die Ungarn, die Szeckler und die Sachsen – geführt wurde.

(Übersetzung: Camelia Rinea)

DEZMINȚIRE*

Revista “PERSPECTIVE”, nr. 76, ianuarie-aprilie 2007, publică de la pagina 15 până la pagina 31 o contribuție a Dr. Peter Zima și Dan Wilhelm Sviștea cu titlul “Misiunea Română Unită – leagănul românilor din exil – 50 de ani de activitate”, în care se afirmă neadevăruri despre persoana mea. Aceste neadevăruri necesită dezmințire, după cum urmează:

Numele meu de familie nu este CĂITAR, ci CAITĂR.

1. **ESTE NEADEVĂRAT** că în legătură cu accidentul mortal al Monseniorului Vasile Zăpârțan și cu strădaniile de a găsi un succesor la conducerea Misiunii Române Unite din München, „Preotul Mihai Căitar a sosit cu puțin înainte de cele întâmplate la Straßburg, unde a primit o bursă de studii“.

ADEVĂRUL CONSTĂ ÎN FAPTUL că Preotul Mihai Caităr în toți anii anteriori accidentului și preocupărilor pentru Misiunea Română Unită de la München nu a părăsit România și a ocupat succesiv diferite posturi de pastorație în cadrul Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, ultimul fiind la Parohia Sf. Iosif din Buzău, începând cu 1 ianuarie 1976 până la 1/2 martie 1977, când a plecat din țară pentru a merge la Straßburg. În vederea continuării studiilor lui teologice la Straßburg nu primea nici o bursă de niciunde. Susținerea lui la studii era asigurată prin numirea lui ca Preot Vicar la Parohia Saint Pierre le Jeune din Straßburg, numire dată de L.A. Elchinger, Arhiepiscop de Straßburg (Nr. 94/117).

---

* În data de 13 august 2007 am primit la sediul Revistei „Perspective” o scrisoare, datată 07.08.2007, conținând următoarea Dezmințire, pe care o redăm aici întocmai.

2. **ESTE NEADEVĂRAT** că Preotul Mihai Caităr „printre altele în România a fost concediat din serviciul Bisericii de către Episcopul Augustin”.

ADEVĂRUL CONSTĂ ÎN FAPTUL că Preotul Mihai Caităr **nu a fost concediat nicicând și de către nimeni** din serviciul Bisericii. „Episcopul” Augustin nu există și nu a existat.

3. **ESTE NEADEVĂRAT** că Preotul Mihai Caităr „a fost printre altele doi ani angajat la Ziarul Scânteia din București”.

ADEVĂRUL CONSTĂ ÎN FAPTUL că Preotul Mihai Caităr **nu a fost niciodată angajat sub nici o formă, nici în cadrul redacției, nici în cadrul tipografiei ziarului Scânteia**. În Cartea mea de Muncă (Seria O.g. Nr. 238713) sunt consemnate locurile și perioadele în care am funcționat, de la hirotonirea mea preoțească, după absolvirea Institutului Teologic Romano-Catolic din Iași, la 26 iunie 1966, până la plecarea mea din România, la 1 martie 1977. Ziarul Scânteia nu era un ziar pentru București ci pentru toată România.

4. **ESTE NEADEVĂRAT** că „Ordinariatul din München îi oferă Preotului Mihai Căitar un post la comunitatea germană din Haar, ... pentru a deservi comunitatea și tineretul studentesc român”.

ADEVĂRUL CONSTĂ ÎN FAPTUL că Arhiepiscopia de München, pe cheltuiala ei proprie, i-a oferit Preotului Mihai Caităr locuință și pensune în casa parohială de la Parohia Romano-Catolică din Haar, plus taxele cursului de limbă germană, începând cu data de 1 iulie 1978. Necunoscând limba germană la data aceea, Preotul Mihai Caităr nu putea deservi comunitatea germană iar „tineretul studentesc român” la acea dată nu exista.

5. **ESTE NEADEVĂRAT** că Preotul Mihai Caităr „a ajuns la Münster unde se ocupa iar de românii din această zonă“.

ADEVĂRUL CONSTĂ ÎN FAPTUL că Preotul Mihai Caităr a fost chemat la Episcopia de Münster de către preotul Augustin Maura, la începutul lunii noiembrie 1979, unde, după o verificare atentă a identității lui și a statutului ecleziastic pe care îl deține, a fost numit de către Episcopul Reinhard Lettmann, la data de 22 februarie 1980 (Az. 500-171/12/80), Preot pentru credincioșii de limbă maternă română din cuprinsul aceleiași episcopii.

Münster, la 7 august 2007.

(Preot Mihai Caităr)

Preț unitar / Preis pro Stück: 4 Euro

Preț Abonament anual / Preis jähriges Abonnement: 10 Euro

Sumele se pot trimite la

Liga Bank, Luisenstraße 18

80333 München

Konto-Nr. 213 47 56

BLZ 750 903 00

